

A MARSIAK ÚTJA

1.

Mario Esteban Rioz az űrhajó utasfejének két apró kabinját összekötő, rövid folyosón állva figyelte Ted Longot, aki a videokészülék különféle szabályzóit állítgatta aprólékos gonddal. Long előbb az óramutató járásával megegyező, majd azzal ellentétes irányba mozdított egy tárcsát, de a kép továbbra is nyavalyás volt.

Rioz tudta, hogy nyavalyás is marad. Túl messze jártak a Földtől, és rossz pozícióban álltak a Naphoz képest. Viszont Longtól nem lehetett elvárni, hogy tudja ezt. Rioz még néhány másodpercig mozdulatlanul figyelt, aztán lehajtotta fejét a bejárat felső pereme alá, és félig oldalra fordult, hogy bepréselhesse testét a szűkös nyílásba. Aztán valósággal beröppent a lakókabinba, valahogy úgy, ahogyan a dugó ugrik ki a palackból.

- Mit keresel? - érdeklődött közönyösen.

- Gondoltam, megnézem Hildert - felelte Long.

Rioz ledobta az alfelét az asztalként szolgáló pult sarkára, és a feje fölött nyújtózó polcra leemelt egy kúp alakú tejesdobozt. Óvatosan összenyomta, mire a megnövekedett belső nyomástól a kupak magától lepattant, majd a dobozt finoman meg- megköröztetve várta, hogy a tartalma felmelegedjen.

- Aztán minek? - kérdezte, azzal a szájához emelte a kúpforma tartályt, és hangosan kortyolta a tejet.

- Gondoltam, belehallgatok - válaszolta Long.

- Szerintem ez pusztán energiapazarlás - vélekedett Rioz.

Long felsandított rá, és a homlokát ráncolgatva megjegyezte:

- Tudtommal az a szokás, hogy mindenki szabadon használhatja a személyi videokészülékét.

- Igen, a józan ész határain belül - vágott vissza Rioz.

A tekintetük összeakadt, és kihívóan meredtek egymásra. Rioz inas, szikár testének és beesett ábrázatának köszönhetően maga volt a marsi guberálók, vagyis a Földet és a Marsot összekötő hajózási útvonalakon portyázók eleven megtestesülése. Világoskék szeme szinte kiragyogott napbarnított, markáns arcából, amelynek sötét színe révén élesen elütött műbőr pilótadzsekijének felhajtott műszörme gallérjától.

Long fakó bőrű és elpuhult volt a társához képest. Magán viselte a felszínlakók bizonyos ismertetőjegyeit, jóllehet egyetlen második generációs marslakót sem lehetett felszínlakónak nevezni abban az értelemben, mint a földi népséget. Ő gondosan letűrve hordta a gallérját, hosszú, barna haja szabadon omlott a vállára.

- És szerinted hol húzódnak a józan ész határai? - kérdezte ingerülten.

Rioz szorosan összepréselte, majd szétnyitotta az ajkát, és kijelentette:

- Tekintetbevéve, hogy eddig még az út költségeit sem kerestük meg, minden energiapocsékolás meghaladja a józan ész határait.

- Ha veszteséges az út, nem kéne visszamenned a helyedre? - kérdezte harciasan Long. - Hajói tudom, te vagy szolgálatban.

Rioz felmordult, és a mutató-, illetve a hüvelykujjával megdörzsölgette borostás állát. Végül felállt, és az ajtóhoz ballagott, puha talpú csizmája letompította a léptei dobbanásait. Egy pillanatra megállt, hogy megnézzék a termosztátot, majd megpördült, és haragosan felcsattant:

- Hát ezért van melegem! Mit képzelsz, hol vagy?

- Negyven Fahrenheit még aligha túlzás! - védekezett Long.

- Neked talán nem az - válaszolta Rioz. - Csakhogy ez itt az űr, és nem holmi fűtött iroda a vasbányákban! - A hüvelykujja gyors bökéssel a minimumra állította a termosztát szabályzóját, és hozzátette: - A Nap elég meleget ad.

- Csakhogy a lakókabin az árnyékos oldalon van! - mutatott rá Long.

- Hát majd ide is átszivárog a meleg, a pokolba is!

Rioz átnyomakodott az ajtónyíláson, Long pedig sokáig nézett utána, majd ismét a videó felé fordult. Nem csavarta vissza a termosztátot.

A kép még ekkor is eléggé villódzott, de be kellett érnie vele. Lehajtott egy ülést a falról, és leült rá. Aztán előrehajolva várt, amíg lezajlott a hivatalos köszöntő, majd egy pillanatnyi szünet után lassan felment a függöny, és a reflektorok ragyogó fényárba borították a jól ismert, szakállas alakot, amely úgy növekedett, mintha folyton közeledett volna, míg végül az arca teljesen betöltötte a képernyőt.

A férfi beszélni kezdett, és a hangja még a húszmillió mérföld elektronvihari által gerjesztett recsegések és sípolások közepette is meggyőző erővel, már-már parancsolóan szólt:

- Barátaim! Földi polgártársak...

2.

Amint Rioz belépett a pilótafülkébe, a szeme megakadt az egyenletes ütemben villogó rádiójelen. Egy pillanat alatt megizzadt a tenyere, mert azt hitte, hogy radarjelet lát, de aztán rájött, hogy csak a lelkiismerete szólalt meg. Elméletileg nem hagyhatta volna el a pilótafülkét szolgálati időben, noha ezt valamennyi guberáló megtette. Viszont ez volt valamennyiük közös rémálma: hogy pontosan abban az öt percben bukkan fel valami a radaron, amikor az ügyeletes kiszalad egy gyors kávára, mert az űr üresnek tűnik. És ez a rémálom olykor keserű valósággá vált.

Rioz bekapcsolta az aktív keresőt. Persze ezzel is feleslegesen pazarolta az energiát, de amíg a helyzeten törte a fejét, akár meg is győződhetett róla. Az űr üres volt, leszámítva a többi guberáló hosszan elnyúló vonal mentén sorakozó hajóit. Rioz ekkor beizzította az adó-vevőt, és a monitoron megjelent a Mars felőli oldalon állomásozó, következő hajó másodpilótájának, Richard Swenson arcának képe.

- Szevasz, Mario! - köszönt Swenson.

- Helló odaát, mi újság?

Miután az elektromágneses sugárzás sebessége sem végtelen, Swenson válasza néhány pillanatnyi késleltetéssel érkezett:

- Micsoda napom volt!

- Nocsak, történt valami? - kérdezte Rioz.

- Volt egy rácsapásom.

- Hát, az jó! - állapította meg Rioz.

- Az lett volna, ha sikerült elkapnom - közölte mogorván Swenson.

- Miért, mi történt?

- Rossz irányba indultam, a pokolba is...

Rioz okosabb volt annál, semhogy felkacagjon, inkább megkérdezte:

- Ezt meg hogy sikerült összehoznod?

- Nem az én hibám - védekezett rosszkedvűen Swenson. - A héj felfelé tartott az ekliptikától. El tudod képzelni, hogy mekkora marha lehet az a pilóta, amelyik képtelen tisztességesen végrehajtani egy elengedő manővert? Honnan az ördögből tudhattam volna? Bemértem a héj távolságát, és annyiban hagytam. Feltételeztem, hogy a szokásos röppályák egyikén halad. Te nem így tettél volna a helyemben? Elindultam a jónak gondolt befogópályán, és öt perccel később vettem csak észre, hogy a távolság még mindig növekszik. Beletelt egy jó időbe, mire visszatértek a radarjelek. Gyorsan megmértem a héj pályaszögeit, de addigra már túl késő volt ahhoz, hogy elkaphassam.

- Másoknak sem sikerült? - érdeklődött Rioz.

- Nem hát! - válaszolta Swenson. - Távolodott az ekliptikától, és most már mindörökké abba az irányba fog menni. De nem is ez idegesít annyira. Csak egy belső héj volt. Viszont nem szívesen mesélném el, hogy mennyi hajtóanyagot tékozoltam el, mire felgyorsítottam, aztán meg, mire visszatértem az állomáshelyemre. Hallanod kellett volna Canute-ot!

A Canute nevű illető Richard Swenson bátyja és társa volt.

- Berágott, mi? - kérdezte Rioz.

- Berágott? Azt hittem, végez velem! Már több mint öt hónapja vagyunk idekint, és kissé

ingerlékenyek lettünk. Tudod, hogy megy ez...

- Tudom - válaszolta kurtán Rioz.
- És te, Mario, te hogy boldogulsz?

Rioz úgy tett, mintha köpött volna, és közölte:

- Ennyit erről a portyáról... Az utóbbi két hét alatt két héj, és mindkettőt hat órán át üldöztem.
- Legalább nagyok voltak?

- Viccelsz? - Rioz keserűen legyintett. - A puszta kezemmel le tudtam volna vinni őket a Phobos-ra. Ez életem legrosszabb portyája.

- Meddig maradtok még? - érdeklődött Swenson.

- Ami engem illet, akár holnap indulhatnánk haza - felelte Rioz. - Még csak két hónapja vagyunk idekint, de máris állandóan belekötök Longba.

Az elektromágneses késleltetés rövid szünete után Swenson megkérdezte:

- Egyébként milyen? Úgy értem, Long?

Rioz hátranézett a válla felett, és néhány pillanatra belehallgatott a lakókabinból érkező, reccsenésekkel központosított mormolásba.

- Egyelőre nem tudok eligazodni rajta - felelte aztán. - Körülbelül egy héttel az indulás után azt mondja nekem: „Mondd csak, Mario, miért vagy te guberáló?” Én csak ránéztem, és azt mondtam: „Miért, miért, hát hogy pénzt keressek! Mit hittél?” Ez meg miféle kérdés? Miért áll be valaki guberálónak? Na, erre meg azt mondja nekem: „Nem ezért, Mario.” Érted? Ő magyaráz nekem. Azt mondja: „Azért vagy guberáló, mert az is része a marsiak útjának.”

- És ez alatt vajon mit értett? - vetette fel értetlenül pislogva Swenson.

- Azt azóta sem kérdeztem meg tőle - felelte a vállát vonogatva Rioz. - Pillanatnyilag odaát ücsörög, és a földi ultramikrohullámra vadászik. Egy Hilder nevezetű felszínlakót akar meghallgatni.

- Hilder? - visszhangozta Swenson. - Az egy felszínlakó politikus. Képviselő, vagy valami ilyesmi, nem?

- Az, vagy legalábbis azt hiszem, hogy az - dörmögte Rioz. - Ez a Long mindig ilyeneket csinál. Legalább tizenöt font könyvet hozott magával, és mind a Földről szól. Holt súly az egész, ki kéne vágnom a fenébe.

- Hát, most ő a társad - jegyezte meg Swenson. - És ha már a társakról beszélünk, azt hiszem, jobb lesz, ha visszamegyek melózni. Ha megint lemaradok egy rácsapásról, itt vér fog folyni, az biztos.

A képernyő elsötétült, és Rioz hátradőlt az ülésében. Egy darabig a passzív kereső egyenletes, zöld vonalát bámulta, aztán körülnézett az aktív keresővel, de az űr továbbra is üres volt.

Most, hogy kiderült, mások sem állnak valami fényesen, egy kicsivel jobban érezte magát. A rossz passz mindig rosszabb - bölcselkedett magában ha körülötted az összes guberáló egyik héjat a másik után kapja el; ha a héjak egymás után spiráloznak a Phobos felé úgy, hogy magukon viselik mindenki azonosítóját, leszámítva a tiédet. Aztán némi erőlködés árán sikerült a bosszúsága egy részét Longra irányítania.

Immáron belátta: hibát követett el, amikor összeállt Longgal. Mindenki hibát követ el, ha összeáll egy zöldfülüvel. Azt képzelik, hogy a társuk folytonos beszélgetésre vágyik. Különösen ez a Long, a Marsnak az ember fejlődésében játszott új és hatalmas szerepére vonatkozó örökös elméleteivel. Folyton ilyenekkel jött elő: az emberiség fejlődése, a marsiak útja, az új, teremtő kisebbség. Rioz viszont egész idő alatt nem erre az ostoba bájcsevejre vágyott, hanem zsákmányra, vagyis néhány héjra, amelyet a magáénak mondhat.

Bár az is igaz, hogy nem nagyon volt más választása. Longot elég jól ismerték odalent a Marson, és bányamérnökként jó pénzt keresett. Ráadásul Sankov megbízott baráti köréhez tartozott, és már korábban is részt vett egy-két portyán. Rioz nem zavarhatta el a fickót, mielőtt próbára tette volna, akármilyen fura alaknak tűnt is. Egy kényelmes munkát végző, jól kereső bányamérnök mi az ördögnek akar az űrben vacakolni?

Ezt a kérdést sosem tette fel Longnak. A hajók fedélzetén az emberek túlon túl kis helyre szorultak össze ahhoz, hogy kíváncsiskodjanak. Nem annyira illemből, mint inkább a békesség

kedvéért - így is túl sokszor ugrottak egymásnak. Viszont Long eleget locsogott ahhoz, hogy magától választ adjon a kérdésre.

- Ki kellett jönnöm ide, Mario - mondta egy alkalommal. - A Mars jövőjét nem a bányák jelentik, hanem az űr.

Rioz sokszor eltöprengett azon, hogy milyen lenne egyedül portyázni. Mindenki úgy tartotta, hogy ez lehetetlen. Egyetlen ember számtalan zsákmányt szalaszthatott el, amikor aludt, vagy más dolgokat intézett, ráadásul mindenki tudta, hogy az űrben a magányos emberen viszonylag rövid idő leforgása alatt szörnyű depresszió uralkodik el.

A társak jelenléte lehetővé tette, hogy a portya akár hat hónapig tartson. A négyöt fős, állandó személyzet még jobb lett volna, csakhogy egyetlen guberáló sem tudott annyi pénzt keresni, hogy megengedhesse magának egy nagyobb hajó megvásárlását és fenntartását. Egyedül a hajtóanyag elvitte volna az egész tőkét.

De az űrben még ketten sem igazán tudták elszórakoztatni egymást. A társak általában minden úton cserélődtek, és akadtak összeszokott párosok, akik jobban kijöttek egymással, mint másokkal - például Richard és Canute Swenson. Minden ötödik vagy hatodik portyára összeálltak, mert testvérek voltak. És mégis, valahányszor együtt hajóztak, már az első hét után egyre feszültebbek lettek, és egyre többet veszekedtek.

Hát, igen... Az űr továbbra is tiszta volt. Rioz úgy sejtette, hogy még jobban érez- né magát, ha visszamenne a lakókabinba, és elsimítaná a legutóbbi vitáját Longgal. Akár azt is megmutathatná a zöldfülűnek, hogy egy öreg űrkalóz félvállról veszi, és simán megoldja egy űrbéli utazás minden problémáját.

Hirtelen elhatározással felállt, és megtette azt a három lépést, amellyel elérte az űrhajó két kabinját összekötő, keskeny folyosót.

3.

Rioz ismét lecövekelt a bejáratban, onnan figyelte a társát, aki a villódzó képernyőre meredt.

- Felcsavarom a termosztátot - közölte minden bevezető nélkül -, hadd menjen a fűtés. Másutt is takarékoskodhatunk az energiával.

- Ahogy gondolod... - dűnnyögte Long anélkül, hogy elszakította volna tekintetét a monitorról.

Rioz tett egy bizonytalan lépést előre. Az űr üres, úgyhogy pokolba azzal, hogy odaát kuporog, és azt a nyavalyás zöld, egyenes vonalat bámulja!

- Szóval, miről beszél ez a felszínlakó? - érdeklődött fojtott hangon.

- Leginkább az űrutazás történetéről. Csupa régi dologról, de egész jól csinálja. Mindent bedob: rajzfilmeket, trükkfelvételeket, régi filmek jeleneteit... mindent, na!

Mintha csak Long válaszát akarta volna alátámasztani, a szakállas alak eltűnt a képernyőről, és a helyén egy űrhajó vázlatrajza jelent meg. Hilder tovább magyarázott az egyes alkotóelemekről, amelyeket különböző színek emeltek ki. Amiről éppen beszélt, az vörösre váltott: a hajó kommunikációs rendszere, a raktere, a mikromáglya rekesze, a kibernetikus áramkörök...

Hilder aztán visszatért a képernyőre, és tovább duruzsolt:

- Ez még csupán az űrhajó úgynevezett utasfeje. De mi mozgatja? Mi emeli fel a Földről?

Mindenki tudta, hogy mi mozgatja az űrhajókat, de Hilder hangja szinte kábítószerként hatott. Úgy festette le a hajó meghajtóegységét, mintha egy évezredes titkot leplezett volna le, vagy mintha a végső megvilágosodásról mesélt volna. Még Riozt is megszállta valami kis csiklandozó izgatottság, holott ő az élete java részét űrjárművek fedélzetén élte le.

- A tudósok különféle néven emlegetik - folytatta Hilder. - Például, a hatás-ellenhatás törvényeként. Néha Newton harmadik törvényének nevezik, de nekünk nem kell mindenféle mesés neveket aggatnunk rá. Mi csak használjuk a józan eszünket!

Amikor úszunk, hátrafelé hajtjuk a vizet, és előre mozgunk. Amikor sétálunk, hátrafelé hajtjuk a talajt, és előre mozgunk. Amikor girogépen repülünk, hátra hajtjuk a levegőt, és előre mozgunk. Semmi sem mozdulhat előre felé, ha valami más nem mozdul hátrafelé. Ez ugyanaz a régi alapelv, miszerint „a semmiből nem lehet valamit csinálni”. Most képzeljük el, hogy egy százezer tonnás

űrhajó felemelkedik a Földről. Hogy ezt megtehesse, valami másnak lefelé kell mozognia. És miután az űrhajó rendkívül nehéz, rengeteg anyagnak kell lefelé mozognia. Ennyi anyagot igazából nem is lehet az űrhajó fedélzetén tárolni. Egy különleges tartályt kell építeni az űrhajó mögé, hogy az cipelje azt a rengeteg anyagot.

Hilder ismét eltűnt a képről, és a helyén megint az imént látott hajó bukkant fel. Gyors ütemben zsugorodott, és egy jókora, csonka kúp jelent meg mögötte, amelynek belsejében a „Kidobandó anyag” felirat villogott sárga betűkkel.

- Most viszont - mondta ekkor Hilder - a hajó teljes súlya sokkal nagyobb. Még több és még több hajtóanyagra van szükségünk.

A hajó immáron apróra zsugorodott, és egy még nagyobb, illetve egy annál is nagyobb kúp jelent meg mögötte. A voltaképpeni űrhajóból, az utasfejből már csupán egy parányi, vörös pont látszott a képernyőn.

- A pokolba is, ez óvodásoknak való szöveg! - dörmögte Rioz.

- Azok számára, akikhez beszél, nem az - állította Long. - A Föld nem a Mars, Mario! A Földön több milliárdan élnek olyanok, akik még egyszer sem láttak űrhajót. Az alapvető tényekkel sincsenek tisztában.

- Amikor a legnagyobb tartályból kifogy az anyag, leválasztják, és azt is elhajítják - közölte ekkor Hilder.

A leghátsó kúp ekkor elszakadt a többitől, és lassan forogva sodródott a képernyő felső szélé felé.

- Aztán a második következik - folytatta Hilder -, végül pedig, ha az utazás hosszú, az utolsót is eldobják.

Az utasfej, az apró pötty lassan villogott, míg a három üres héj lassan távolodott tőle, hogy aztán eltűnjön a monitorról.

- Ezek a héjak százezer tonnányi wolframot, magnéziumot, alumíniumot és acélt tartalmaznak. Ezek mindörökké eltűnnek a Földről. A Mars körül úgynevezett guberálók röpködnek, akik a megszokott útvonalak mentén várakoznak. Az elhajított héjakra várnak, hogy befogják őket, beléjük égessék az azonosítójukat, és megmentsek őket a Marsnak. Mindezért egyetlen centnyi fizetség sem érkezik a Földre. Roncsokat mentenek meg. A roncsok azoké, akik megtalálják őket.

- A befektetésünket és az életünket kockáztatjuk - morogta Rioz. - Ha mi nem szedjük össze a héjakat, más sem teszi meg. Miféle veszteség éri a Földet?

- Nézd - válaszolta megfontoltan Long -, ez az alak arról beszél, hogy a Mars, a Vénusz és a Hold megcsapolják a Földet. Mindez csupán egy újabb, kidobott tétel.

- De kapnak is valamit cserébe! - vágott vissza Rioz. - Minden évben több és több vasat bányászunk.

- Csakhogy ennek jó része visszakerül a Marsra - felelte vigyorogva Long. - Ha hinni lehet a Hilder által elsorolt szám adatoknak, a Föld kétszázmilliárd dollárt fektetett a Marsba, és körülbelül ötmilliárd értékű vasat kapott vissza. Ötszázmilliárd dollárt fektetett a Holdba, és kicsivel több, mint huszonötmilliárd dollár értékű magnéziumot, titánt és különféle könnyűfémeket kapott vissza. Ötvenmilliárd dollárt tett bele a Vénuszba, és onnan eddig nem kapott vissza semmit. És a Föld adófizetőit valójában ez érdekli: az adófizetők pénze kimegy, de nem jön be semmi.

Mialatt beszélt, egy rajzfilm kezdett peregni a képernyőn. A Mars körül apró, vigyorgó űrhajók száguldoztak, hosszú, rugalmas csápjaikat kinyújtva magukhoz húzták a bukdácsolva repülő, üres héjakat, megragadták és behálózták őket, vörösen izzó betűkkel rájuk sütötték a „MARS TULAJDONA” feliratot, végül a Phobos felé lökték a hatalmas fémtesteket.

Aztán ismét megjelent Hilder, és tovább beszélt:

- A marsiak azt mondják nekünk, hogy egyszer majd mindent visszaadnak nekünk. Egyszer majd! Most aztán aggódhatunk! Nem tudhatjuk, hogy mikor lesz az az „egyszer majd”. Száz év múlva? Ezer év múlva? Egymillió év múlva? Egyszer majd. De tudják, mit? Higgyünk nekik! Higgyük el, hogy egy szép napon visszaadják nekünk azt a rengeteg fémeket. Egy szép napon képesek lesznek előállítani a saját élelmüket, ellátják magukat a saját energiájukkal, és élnek a saját életüket. De egyvalamit sosem fognak visszaadni! Még százmillió év múlva sem. A vizet!

- A Marsnak nagyon kevés vize van, mert túl kicsi. A Vénusznak egyáltalán nincs vize, mert túl forró. A Holdnak egyáltalán nincs vize, mert túl kicsi és túl forró. Így aztán a Földnek kell ellátnia vízzel az űrlakókat, hogy ihaszanak, hogy moshassanak, hogy működtessék az iparukat, hogy táplálják a hidroponikus telepeiket. De mindezekon felül még azt a vizet is mi adjuk, amit ők millió tonnaszámra elhajítanak!

- Az űrhajók miféle hajtóanyagot használnak? Mit dobnak hátrafelé, hogy előre felé haladhassanak? Valaha gázokat használtak, amelyeket különféle gyúlékony anyagokból állítottak elő. Ez roppant költséges volt. Aztán feltalálták a proton mikromáglyát, egy olcsó energiaforrást, amely képes úgy felforralni mindenféle folyadékot, hogy az rettentő nyomású gőzzé alakul. És melyik az a folyadék, amelyik a legnagyobb bőségben áll a rendelkezésünkre, és ennél fogva a legolcsóbb? Igen, természetesen a víz!

- Minden egyes űrhajó, amely elhagyja a földet, közel egymillió tonna - nem font, tonna - vizet visz magával egyedül azért, hogy aztán az egészet kieresse az űrbe, és így gyorsítson fel, vagy lassítson le. Az elődeink eszelős módon és szántszándékkal elégették a Föld olaját. Vakmerően felélték a Föld összes szénkészletét. Mi megvetjük és elítéljük őket ezért, de nekik legalább van mentségük. Úgy hitték, hogy amikor eljön a szükség órája, megtaláljuk az olajat és szén helyettesítő anyagokat. És jól hitték. Ma már a rendelkezésünkre állnak a planktontelepeink, és a proton mikromáglyáink.

- Csakhogy a vizet nem helyettesítheti semmi! Semmi! Az nem lehetséges most, és nem is lesz az soha! És amikor a leszármazottaink majd szemügyre veszik azt a sivatagot, amit mi csináltunk a Földből, miféle mentséget fognak találni a számunkra? Amikor majd aszályok köszöntenek be, és egyre nő...

Long előrehajolt, kikapcsolta a készüléket, és megszólalt:

- Látod, ez az, ami engem aggaszt. Hilder, a megveszekedett örült szándékosan... Mi a baj?

Rioz felugrott, és zavartan toporogva válaszolt:

- A pilótafülkében kéne lennem, hogy figyeljem a radarjeleket.

- A pokolba a jelekkel! - mérgelődött Long, de engedelmesen felállt, és követte társát a folyosóra, majd megállt annak torkolatában, és folytatta: - Szóval, ha Hilder végigviszi ezt az örültséget, ha szorult belé annyi bátorság, hogy nagy ügyet csináljon belőle, akkor... húha!

Ebben a pillanatban látta meg. A radarjel A-osztályú volt, úgy rohant a kimenő jel után, ahogyan az agár a műnyúl után.

- Az űr... tiszta volt - motyogta Rioz állítom neked, hogy tiszta volt! A Mars szerelmére, Ted, ne nézz így rám! Inkább ellenőrizd, hogy van-e vizuális kapcsolat!

Rioz húsz év tapasztalataiból táplálkozó gyorsasággal és hatékonysággal dolgozott. Két perc alatt bemérte a távolságot. Aztán Swenson példájából okulva megmérte a deklináció szögét, valamint a radiális sebességet.

- Egy egész hetvenhat radián - kurjantott oda a társának -, ezt nem lehet elhibázni, ember!

Long a lélegzetét is visszafojtva beállította a szögmérőt, majd közölte:

- Mindössze fél radiánnal van a Nap mellett. Csupán egy vékony szelete lesz látható.

Tovább növelte a nagyítást, olyan gyorsan, ahogy csak merte, és azt az egyetlen „csillagot” kereste, amelyik folyamatosan változtatta a helyzetét, és folyton nőtt, hogy aztán felismerhető alakot öltve elárulja magáról, hogy valójában nem is csillag.

- Mindenképpen elindulunk - válaszolta Rioz egy percet sem várhatunk!

- Megvan! Elkaptam! - kiáltotta ekkor izgatottan Long. A nagyítás még ekkor is kicsi volt ahhoz, hogy a céltárgy körvonalai láthatóak legyenek, de a pont, amelyet figyelt, szabályos ütemben hol felvillant, hol elsötétedett, aszerint, hogy a napfény a lassan forgó héjnak éppen melyik részére vetült.

- Maradj rajta! - parancsolta Rioz.

A fűvókákból kisüvítették az első, kisebbfajta gőzsugarak. A bennük rejlő finom pára azonnal mikrokristályos jéggé fagyott. A száz mérföldnél is messzebbre nyújtózó sugarak hosszú ködsávokat festettek az űr feketeségébe, amelyek féhéren csillogva verték vissza a távoli Nap

bágyadt fényét. Rioz újabb és újabb sugarakat lőtt a semmibe, amitől a hajó kimozdult stabil pályájáról, és a héj röppályáját érintő irányba állt.

- Úgy mozog, mint egy üstökös a perihéliion közelében! - kiáltotta Rioz. - Azok az átkozott felszínlakó pilóták szándékosan küldték erre a pályára! Szívesen szétrúgnám a...

Csalódott káromkodásba fojtotta a dühét, de közben állhatatosan fúvatta hátrafelé a gőzt, míg végül a teste egylábnyi mélyre süppedt az ülése hidraulikus párnázatába, és Long azon kapta magát, hogy az eszeveszett gyorsulástól képtelen tovább kapaszkodni a védőkorlátba.

- Legyen szíved! - kérlelte a társát, de mindhiába, Rioz csak a radarjelekre figyelt.

- Ha nem bírod, maradj a Marson! - kiáltotta, és a hajó hátuljában tovább bömbölt a gőz.

Az adó-vevő életre kelt. Longnak - noha úgy érezte, melaszban mozog - sikerült annyira előrehajolnia, hogy elérje a vételgombot. Swenson jelentkezett, a szeme haragosan villogott.

- Mi az ördögöt műveltek ti ott? - harsogta. - Tíz másodpercen belül beértek az én szektoromba!

- Egy héjat üldözünk - közölte Rioz.

- Az én szektoromban? - csattant fel Swenson.

- Az enyémben bukkant fel - érvelt Rioz. - Különben sem vagy olyan pozícióban, hogy elkaphasd. Hé, Ted, kapcsold ki az adó-vevőt!

Az űrhajó irtózatossal sebességgel dübörgött előre, bár a dübörgést csak a törzsen belül lehetett hallani. Aztán Rioz hirtelen kikapcsolta a hátsó fűvókákat, mire Long vadul hadonászva előrelódult. A szempillantás alatt beálló csend fülhasogatóbbnak tűnt, mint az a szörnyű lárma, amely megelőzte.

- Minden rendben - jelentette ki ekkor Rioz. - Hadd lássam a 'szkópot!

Mindketten szótlánul figyelték az immáron tisztán látható, csonka kúp formájú héjat, amely méltóságteljes lassúsággal forogva száguldott a csillagok között.

- Igen, ez egy A-osztályú héj, semmi kétség - állapította meg elégedetten Rioz. Gigász a héjak között, tette hozzá gondolatban. - Ezzel egy csapásra egyenesbe jövünk.

- Van egy újabb jelünk a passzív letapogatón - közölte ekkor Long. - Azt hiszem, Swenson üldözőbe vett minket.

Rioz éppen csak egy pillantást vetett a műszerre, és magabiztosan kijelentette:

- Nem fog utolérni.

A héj időközben hatalmasra nőtt, már teljesen betöltötte az ablakokat.

Rioz megmarkolta a szigony vezérlőkarját. Hajszálnyit állított az oldalszögön, ugyanilyen hajszálnyit a magasságon, és türelmesen várta a megfelelő pillanatot. Végül vett egy mély lélegzetet, és megnyomta a kioldógombot.

Egy-két pillanatig nem történt semmi, aztán egy acélsodrony bukkant fel az elülső ablakon túl, és úgy kígyózott a héj felé, mintha egy hatalmas, támadó kobra lett volna. Hamarosan a céltárgy közelébe ért, de nem kapaszkodott bele, nem fonódott rá, mert akkor úgy pattant volna el, akár a pókfonal - a gigászt több ezer tonna tehetetlensége forgatta. Csupán erős mágneses mezőt gerjesztett, amely fékként hatott a héjra.

Újabb és újabb sodronyok száguldottak az óriási fémtest felé, Rioz az energiapazarlással mit sem törődve indította őket.

- Ezt végre elkaptam! - mormolta közben feszülten, de jókedvűen. - A Marsra mondom, ezt elkaptam!

Legalább húsz kábel nyújtózott a hajó és a héj között, amikor az végre leállt. A fékezés hőenergiává alakította a forgási energiáját, amitől a fémfelületek úgy felhevültek, hogy a hajó műszerei érzékelték a sugárzásukat.

- Beleégessem az azonosítónkat? - ajánlkozott Long.

-Hát, ha szeretnéd... válaszolta Rioz a vállát vonogatva. - De ha nem akarod, nem muszáj. Én vagyok szolgálatban.

- Szívesen megteszem...

Long belemászott az űrruhájába, és a zsilipen keresztül elhagyta a hajót. Hogy csak nemrégiben szállt be a játszamába, azt mi sem bizonyíthatta volna jobban, mint a tény, hogy meg tudta számolni, hány űrsétát tett eddigi életében - ez volt az ötödik.

A legközelebbi sodronyba kapaszkodva, a két kezét váltogatva húzta magát a héj felé, közben a kesztyűjén keresztül mindvégig érezte a fémszövet rezgését.

Alig egy perc leforgása alatt beleégette a sorozatszámot a héj acélbőrébe. Az űrben nem jelentett nehézséget az acél oxidálása. Egyszerűen megolvadt és elpárolgott, majd az energiasugártól néhány lábnyira kondenzálódott, és tompán fénylő, szürke foltokat festett azokra a felületekre, amelyekre rásodródott.

Long hamarosan visszahúzta magát a hajóba. Amint kilépett a zsilipből, levette a sisakját, amelyen pillanatok alatt vastag jégréteg képződött. Még a folyosón járt, amikor meghallotta Swenson hangját, amely ezúttal haragtól eltorzulva áradt az adóvevő hangszórójából.

- ... egyenesen a megbízotthoz! A pokolba is, ennek a játszmának megvannak a maga szabályai! Rioz az ülésében kényelmesen elterülve üldögélt.

- Nézd, áthaladt az én szektoromon - válaszolta a legteljesebb lelki nyugalommal. - Kicsit későn vettem észre, és csak a tiédben értem utol. Te sosem kaptad volna el. Ennyi az egész. Hé, Ted, visszajöttél?

Azzal előrehajolt, és megszakította a rádiókapcsolatot.

- A megbízott elé viszi az ügyet? - érdeklődött aggodalmas képet vágva Long.

- Teljességgel kizárt - felelte magabiztosan Rioz. - Csak azért dühöng, hogy megtörje az egyhangúságot. Unatkozik a fiú. Nem gondolja komolyan. Nagyon jól tudja, hogy ez a héj a miénk. Na, hogy tetszik a zsákmány, Ted?

- Elég szép...

- Elég szép? Ez valami iszonyatos! Kapaszkodj! Beállítom a forgást.

A jobb oldali fűvókák gőzt okádtak, és a hajó lassan megkerülte a héjat, mire az a mozgást engedelmesen követve keringeni kezdett a kettejük tömegközéppontja körül. Harminc perc elteltével a két hajó gigászi bolává egyesülve forgott. Long ellenőrizte a kérészéletű egységnek a Deimos-hoz viszonyított helyzetét.

A pontosan kiszámított pillanatban Rioz deaktiválta a sodronyok mágneses mezőjét, és ezzel útjára bocsátotta a zsákmányt. A hajóétól eltérő, új röppályán mozgó héj lassan tovasodródott, hogy aztán körülbelül egy nap leforgása alatt elérje majd a Mars holdján működő héjtárolót.

Rioz sokáig nézett a távolodó óriás után. Remekül érezte magát.

- Végre jó napunk van - mondta aztán a társára pillantva.

- És mi van Hilder beszédével? - kérdezte Long.

-Mivel? Kinek a micsodájával? Á, értem! Figyelj, ha aggódnék minden egyes örütség miatt, amit valami ostoba felszínlakó kiejt a száján, sosem tudnék elaludni. Felejtsd el!

- Szerintem nem kéne elfelejtenünk - vitatkozott Long.

- Akkor te is ostoba vagy - jelentette ki Rioz. - Mindenesetre, engem hagyj békén vele, rendben? Ahelyett, hogy ilyesmiken rágódnál, inkább menj, és aludj egyet!

4.

Ted Long szívderítőnek találta a város főutcájának szélességét és magasságát. Két hónap telt el azóta, hogy a megbízott moratóriumot hirdetett a guberálásra, és valamennyi hajót visszahívta az űrből, ám az állhatatosan terebélyesedő város láttán jóleső izgatottság járta át a bensőjét. Még az a gondolat sem tudta lesújtani, hogy Sankov a szigorú víztakarékosságot követelő Föld mind erőszakosabb nyomására szánta rá magát a döntésre. A guberálást bizonytalan időre felfüggesztették azzal a megjegyzéssel, hogy ha valaha engedélyezik még, akkor korlátozni fogják az egy repülésre felhasználható víz mennyiségét.

A sugárút mennyezete világoskék árnyalatokban játszott; a tervezők alighanem a földi égboltot akarták utánozni ezekkel az ódivatú színekkel. Az oldalfalakban fényesen kivilágított, tágas kirakatok sorakoztak.

A forgalom zaja és a gyalogosan közlekedők csoszsanásai mellett valahonnan a távolból hallani lehetett a Mars kérgébe mélyedő új alagutak fúrását kísérő dübörgést. Ted szinte észre sem vette ezt a lármát, amely végigkísérte az eddigi életét. Annak idején még tömör, simára csiszolt sziklán tanult

járni. A város azóta is folyamatosan nőtt, és mindenki remélte, hogy a jövőben is növekedni fog - feltéve persze, hogy a Föld engedi fejlődni.

Ted befordult egy mellékutcába, amely korántsem úszott olyan fényárban, mint a főút, és annál jóval keskenyebb is volt. Üzletek helyett itt már lakóházak álltak kétfelől, amelyeknek elülső homlokzatán lámpák sora világított. A boltosok és a járművek helyett errefelé leggyakrabban lassú léptű járókelőket lehetett látni, valamint jajgató gyermekeket, akik mindent megtettek annak érdekében, hogy kitérjenek a vacsorára szólító anyai hívás elől.

Longnak az utolsó pillanatban eszébe jutottak a társasági élet kötelmei, és gyorsan betért a sarki vízboltba.

- Töltsé tele, legyen szíves! - mondta, és átadta a boltosnak a kulacsát.

A jócskán elhízott férfi lecsavarta a sapkát, és az alatta ásítózó, fekete nyílásra sandított. Megrázta egy kicsit a kulacsot, meghallgatta a kotyogását, és derűsen kijelentette:

- Nem sok maradt benne!

- Nem - erősítette meg Long.

A boltos vizet csorgatott a kulacsba. A tömlője végét gondosan beledugta annak szájába, nehogy egy csepp víz kárba vesszen. Pillanatokkal később csengetett az átfolyásmérő, aztán a férfi visszacsavarta a sapkát a helyére.

Long letett néhány érmét a pultra, visszavette a kulacsát, amely most már kellemesen elnehezülve ütődött neki újra és újra a csípőjének. Ha valaki illendően akart viselkedni, nem látogatott meg egy családot úgy, hogy a kulacsa üres volt. A fiúk között nem számított - vagy legalábbis nem annyira.

Long belépett a 27-es számú ház főbejáratán, felsietett egy rövid lépcsősoron, aztán a hüvelykujját a csengőgomb fölé helyezve mozdulatlanra dermedt. Tisztán értette az odabentről érkező hangokat.

Éppen egy nő beszélt, eléggé idegesen:

- Részéről rendben van, hogy idehozod a guberáló cimboráidat, igaz? Én meg legyek hálás, amiért évente két hónapra sikerül hazajönnöd! Ó, elég az, ha velem töltesz egy-két napot, aztán megint indulsz guberálni!

- Most már hosszú ideje itthon vagyok - válaszolta egy férfi -, és üzleti ügyekről kell beszélünk. A Mars szerelmére, Dóra, fejezd már be! Mindjárt itt lesznek!

Long úgy döntött, vár még egy kicsit, mielőtt becsenget. Időt akart adni nekik, hogy áttérhessenek egy semlegesebb témára.

- Mit érdekel engem, ha megjönnek! - vágott vissza Dóra. - Azt sem bánom, ha meghallják! És forrón remélem, hogy a megbízott mindörökre fenntartja a repülési tilalmat! Hallod, amit mondok?

- Igen? És akkor miből fogunk megélni? - kérdezte kihívóan a férfi. - Ezt mondd meg!

- Meg is mondom! Keresel magadnak egy rendes, tisztességes munkát itt, a Marson, ahogyan mindenki más. Ebben a házban én vagyok az egyetlen guberáló-özvegy. Igen, jól hallottad, az vagyok: özvegy! Sőt még annál is rosszabb, mert ha özvegy lennék, legalább esélyt kapnék arra, hogy újra férjhez menjek... Mit mondtál?

- Semmit... az égvilágon semmit...

- Ne magyarázz, tudom, hogy mit mondtál! Most jól figyelj rám, Dick Swenson...

- Csak azt mondtam - kiáltott fel Swenson -, hogy most már tudom, a guberálók miért nem szoktak megnősülni!

- Neked sem kellett volna! - válaszolta szintén emelt hangon Dóra. - Végtelenül unom, hogy az összes szomszéd sajnál engem, de azért gúnyosan somolyog a hátam mögött, és hogy állandóan azt kérdezzetik, mikor jössz haza. A többi férj bezzeg beáll bányagépésznek, ügyintézőnek, vagy akár alagútfúrónak is. Egy alagútfúró feleségének legalább rendes családi élete van, és a gyerekei nem úgy nőnek fel, mint a csavargók. Peternek szinte nincs is apja...

Hirtelen egy vékonyka fiúhang is áthatolt a bejárat ajtón. Kicsivel távolabbinak tűnt, mintha egy másik helyiségből érkezett volna, de a szavak tökéletesen érthetőek maradtak:

- Anya, mi az, hogy csavargó?

- Peter! - válaszolta egy kicsivel még hangosabban Dóra. - Kész vagy már a házi feladattal?

Azzal foglalkozz!

- Nem szabadna így vitatkoznunk a gyerek előtt - jelentette ki fojtott hangon Swenson. - Miket fog gondolni rólam?

- Maradj itthon, foglalkozz vele, és akkor majd jókat fog gondolni rólad! - vágott vissza Dóra.

- Hé, anya! - kiáltotta ekkor Peter. - Ha nagy leszek, én is guberáló leszek!

Sietős léptek kopogtak, majd néhány pillanatra csend támadt, aztán a fiú felvisított:

- Anya! Anya, neee! Engedd el a fületem! Nem csináltam semmit!

Újra csend következett. Long úgy döntött, hogy megragadja a lehetőséget, és erőteljesen megnyomta a csengőt.

Swenson kinyitotta az ajtót, és mindkét kezével beletúrt a hajába.

- Szevasz, Ted - köszönt halkán, és emelt hangon hátraszólt: - Hé, Dóra, megjött Ted! - Ismét a vendége felé fordulva megkérdezte: - Mario vajon merre jár?

- Hamarosan ő is itt lesz - válaszolta Long.

Ebben a pillanatban Dóra - az apró termetű, kreol bőrű, pisze orrú asszony - valósággal beviharzott az előszobaként és nappaliként szolgáló helyiségbe.

- Szia, Ted! Vacsoráztál már? - kérdezte, és gyorsan megigazította szorosan hátrafésült, fekete haját, amelynek fürtjeiben már feltűnedezett egy-egy ősz szál.

- Igen, túl vagyok rajta, köszönöm - hadarta Long. - Remélem, nem zavartalak meg titeket, vagy igen?

- Szó sincs róla - Dóra nagyvonalúan legyintett -, rég befejeztük. Kérsz egy kávé?

- Az jólesne - felelte Long, azzal lecsatolta a derékszíjáról, és a háziasszony felé nyújtotta a kulacsát.

- Ó, istenkém, ez igazán felesleges - közölte Dóra -, bőven van vizünk.

- Ragaszkodom hozzá! - jelentette ki határozottan Long.

- Hát, nem bánom...

Dóra besietett a konyhába. A lengőajtó résén keresztül Long meglátta, hogy a tányérok és edények éppen a Secotergben várakoznak, vagyis a mosogatógépben, amely „szempillantás alatt feláztatja és eltünteti a zsírt és az egyéb szennyeződésekkel. Egyetlen uncia víz elég ahhoz, hogy tökéletesen megtisztítson nyolc négyzetlábnyi edényfelületet. Vásároljon Secoterg! A Secoterg megbízhatóan tisztít, fényesen csillogóvá varázsolja tányérjait, és véget vet a vízpazarlásnak!”

A reklámot záró dallam nyivákolni kezdett Long elméjében, mire ő, hogy elfojtsa az idegesítő zenét, gyorsan megszólalt:

- Pete hogy van?

- Jól, jól, hála az égnek! - felelte Swenson. - Már negyedikbe jár. Csak hát elég keveset találkozunk, tudod. Amikor legutóbb hazajöttem, rám nézett, és azt mondta...

Swenson egy darabig Peterről mesélt, és ahhoz képest, hogy ő maga milyen komor alak volt, egész tűrhetően adta elő az okos fiúcska jópofa mondásait.

Aztán felberregett a csengő, mire a házigazda beengedte Mario Riozt, aki elvörösödve és zavartan pislogva nézett körül. Swenson szorosan mellé állt, s odasúgta neki:

- Figyelj, egy szót se szólj a héjvadászatról! Dóra még nem felejtette el, hogy az én területemen fogtatok be egy A-osztályú héjat, és most elég rossz a kedve.

- Ki a fene akar a héjakról fecsegni? - kérdezte Rioz, azzal lehámozta magáról szőrmegalléros dzsekijét, amit az egyik szék támlájára terített, majd leült.

Dóra kilökte és megfogta a lengőajtót, szívélyesnek tűnő műmosolyt villantott az újonnan érkezett vendégre, és odaköszönt neki:

- Szia, Mario! Iszol velünk egy kávé?

- Aha - dűnnyögte Rioz, és automatikus mozdulattal a kulacsáért nyúlt.

- Az én vizemből főzd, Dóra! - kérte sietve Long. - Mario majd megadja.

- Persze... - mormolta Rioz.

- Mi a baj, Mario? - kérdezte Long.

Rioz hatalmasat sóhajtott, és kissé rekedtes hangon megszólalt:

- Jól van, vágj bele! Mondd ki, hogy te előre figyelmeztettél engem! Hogy egy évvel ezelőtt,

amikor Hilder elmondta azt a beszédét, te már akkor megmondtad. Gyerünk, bökd ki!

Long azonban csak a vállát vonogatta.

- Kvótát vezettek be - közölte ekkor Rioz. - Tizenöt perce érkezett a hír.

- Mennyi?

- Ötvenezer tonna víz egy repülésre.

- Mennyi? - hördült fel haragosan Swenson. - Annyival felszállni sem lehet!

- Éppen ez benne a lényeg - válaszolta keserűen bólogatva Rioz. - Kinyírnak minket, ráadásul szántsándékkal. A guberálásnak befellegzett.

Dóra meghozta a kávé, és mindenkinek töltött egy-egy bögrével.

- Mit mondtál az imént? Hogy vége a guberálásnak? - kérdezte, és rendkívül határozottan leült az egyik székre, mire Swenson tehetetlenül és büntudatosan pislogott a társaira.

- Úgy tűnik, ötvenezer tonnára korlátoznak minket - magyarázta Long -, ami annyit tesz, hogy nincs több felszállás.

- És akkor mi van? - Dóra belekortyolt a kávéjába, és vidáman mosolyogva folytatta: - Ha tudni akarod a véleményemet, szerintem ez jó dolog. Legfőbb ideje, hogy ti, guberálók, keressetek magatoknak egy rendes, állandó munkát idelent, a Marson. Komolyan gondolom. Az nem élet, hogy összevissza röpködtök az űrben...

- Dóra, kérlek... - szólt közbe Swenson.

Rioz majdnem felhorkant, de még idejében visszafogta magát. Dóra felvonta a jobb szemöldökét, és nyomatékos hangsúlyozással kijelentette:

- Én csupán a véleményemet mondtam el!

- Azt természetesen bármikor megteheted - válaszolta Long. - De szeretnék elmondani valamit. Az ötvenezer tonnás korlátozás még csak egy részlet, az első részlet. Jól tudjuk, hogy a Föld - vagy legalábbis Hilder pártja - egy víztakarékossági kampánnyal akar politikai tőkét kovácsolni magának, vagyis mi most elég rossz helyen vagyunk. Víz kell szereznünk valahonnan, máskülönben előbb-utóbb bezárják a telepet.

- Igen, ez csaknem biztosra vehető - erősítette meg Swenson.

- A kérdés az, hogy honnan kerítsünk vizet, nem igaz?

- Ha vizet kell szereznünk - szólalt meg Rioz, és hirtelen valóságos szóáradat tört elő belőle -, csak egy dolgot tehetünk, és ezt ti is tudjátok. Ha a felszínlakók nem adnak nekünk vizet, akkor majd elveszünk. A víz nem az övék csak azért, mert az apjuk és a nagypjuk túlon túl gyáva volt ahhoz, hogy elhagyja azt a jó kis meleg és gazdag bolygót. A víz az embereké, akárhol éljenek is. Mi emberek vagyunk, így aztán a miénk is. Jogunk van hozzá.

- És mégis, hogyan akarod elvenni? - érdeklődött a szemét résznyire vonva Long.

- Mi sem könnyebb annál! - Rioz szenvedélyesen magyarázott tovább. - A Földön hatalmas óceánok vannak. Nem állíthatnak őrt minden egyes négyzetmérföldre. Akkor ereszkedünk le az éjszakai oldalra, amikor csak akarunk. Megtöltjük a tartályainkat, és eltűnünk onnan. Ezt hogyan tudnák megakadályozni?

- Legalább féltucatnyi módon, Mario - felelte higgadtan Long. - Hogyan szúrod ki a héjakat az űrben, akár százezer kilométerről is? Egyetlen, vékony héj abban a hatalmas űrben. Na, hogyan? Hát radarral! Gondolod, hogy a Földön nincsenek radarok? Gondolod, hogy ha a földiek egyszer neszét veszik, hogy titokban elhordjuk a vizet, nem tudnának felállítani egy radarhálózatot, hogy még idejében észrevegyék az űrből érkező hajókat?

- Mondok neked valamit, Mario Rioz! - szólt közbe felháborodottan Dóra. - Az én férjem nem fog részt venni semmi örütségben. Nem megy vizet lopni, hogy aztán megint kedvére guberálhasson!

- Ez nem csak a guberálásról szól - mondta a fejét csóválva Rioz. - A következő az lesz, hogy valami mást is megnyírbálnak. Most kell megállítanunk őket.

- De hát amúgy sincs szükségünk a vizükre! - vitatkozott elszántan Dóra. - Ez itt a Mars, nem a Vénusz vagy a Hold. Annyi vizet szivattyúzhatunk ki a sarki jégsapkák alól, amennyi csak kell. Tessék, még ebben a lakásban is van egy vízcsap. Sőt ebben az épületben az összes lakásban van vízcsap.

- A lakások elenyészően csekély részét használják el a teljes szükségletnek - mutatott rá Long. - A bányák működéséhez rengeteg víz kell. És mihez kezdünk a hidroponikus telepekkel?

- Hoppá, ez igaz! - csapott le a szóra Swenson, és a feleségéhez fordult: - Na, Dóra, mi lesz a hidroponikus telepekkel? Sok vízre van szükségük, és éppen ideje, hogy megtermeljük a saját, friss élelmiszerünket, hogy ne kelljen a jövőben is a Földről érkező, sűrített fűrészponton élnünk!

- Nézd már, ki beszél! - csattant fel megvetően Dóra. - Mit tudsz te a friss élelmiszerről? Még soha életedben nem ettél olyat!

- Igenis többet ettem, mint hinnéd! - vágott vissza Swenson. - Emlékszel azokra a répákra, amiket szereztem egyszer?

- Hát azokban meg mi volt olyan csodálatos? - kérdezte csodálkozást színlelve Dóra. - Ha engem kérdezel, a jól átsütött protohús sokkal jobb. És egészségesebb is. Mostanában divat lett a friss zöldségekről beszélni, de van egy gyanúm, hogy csak azért, mert emelni fogják a hidroponikus telepek adóját. Amúgy meg előbb- utóbb ez az egész tönkre fog menni.

- Szerintem nem - válaszolta Long -, legalábbis magától nem. Viszont nagyon valószínű, hogy Hilder lesz a következő Koordinátor, és akkor aztán tényleg rosszra fordul a helyzetünk. Ha az élelmiszerszállítványokat is megnyirbálják...

- Akkor meg mire várunk? - kiáltott fel Rioz. - Én azt mondom: vegyük el! Egyszerűen vegyük el a vizet!

- Én meg azt mondom, hogy ezt nem tehetjük meg - felelte higgadtan Long. - Nem érted, hogy amit javasolsz, az a Föld módszere? A felszínlakók útja? Te abba a köldökszínórba akarsz kapaszkodni, amelyik összeköti a Marsot a Földdel. Nem tudsz elszakadni ettől a szemlélettől? Nem érted, hogy mi, marsiak más utakon járunk?

- Nem, nem értem. De gondolom, te majd elmagyarázod nekem.

- Elmagyarázom, ha hajlandó vagy végighallgatni. Szóval, amikor a Naprendszerre gondolunk, mire gondolunk? A Merkúrra, a Vénuszra, a Földre, a Holdra, a Marsra, a Phobos-ra és a Deimos-ra. Hét égitestre, nem többre. Csakhogy ezek még a Naprendszer egy százalékát sem képviselik. Mi, marsiak pontosan a többi 99 százalék határán élünk. Odakint, a Naptól távolabb, felmérhetetlen mennyiségű víz van!

A többiek döbbenet és értetlenül meredtek Longra, aztán Swenson bizonytalanul megkérdezte:

- A Jupiter és a Szaturnusz jégmezőire gondolsz?

- Nem éppen arra, de lásd be, hogy az is víz - válaszolta Long. - Egy ezer mérföld vastagságú jégréteg rengeteg vizet jelent.

- Csakhogy az egészet ammónia vagy valami más borítja, nem igaz? - mutatott rá Swenson. - És ha mindez nem volna elég, az óriásbolygókon nem tudunk le- szállni.

- Azzal én is tisztában vagyok - felelte mosolyogva Long -, de egy szóval sem mondtam, hogy ez a válasz. Odakint más égitestek is léteznek, nem csupán az óriásbolygók. Hányadán állunk a kisbolygókkal és a holdakkal? A Vesta egy kétszáz mérföld átmérőjű kisbolygó, és az egész nem más, mint egy hatalmas jégtömb. A Szaturnusz egyik holdját is szinte tiszta jég alkotja. Ehhez mit szóltok?

- Jártál már az űrben, Ted? - dörögte csendesen Rioz.

- Te tudod a legjobban, hogy jártam. Miért kérdezed?

- Persze, hogy tudom, de attól még úgy beszélsz, mint egy felszínlakó - válaszolta Rioz. - Gondoltál arra, hogy mekkora távolságot kell megtenni? A legközelebbi, átlagos kisbolygó százhuszmillió mérföldre esik a Marstól. Ez kétszer akkora, mint a Vénusz-Mars közötti út, és mindannyian tudjátok, hogy azt még szinte a legnagyobb teherszállítók sem tudják egyben végigrepülni. Általában megállnak a Földnél vagy a Holdnál. Végso soron, mire számíthat, ember, meddig kellene az űrben maradnunk?

- Nem tudom. Nálad mennyi a végső határ? - kérdezett vissza Long.

- Magad is tisztában vagy a végső határral - vágott vissza Rioz. - Nem kell tőlem kérdezned. Hat hónap. Az adat benne van a kézikönyvben. Ha hónap elteltével, ha az űrben maradsz, megbomlik az agyad. Igazam van, Dick?

Swenson ünnepélyes komorsággal bólogatott, mire Rioz tovább beszélt:

- És az még csak a kisbolygóövezet. A Marsot háromszázharmincmillió mérföld választja el a Jupitertől, a Szaturnusztól pedig hétszázmillió. Hogyan lenne képes valaki megtenni ekkora távolságot? Tegyük fel, hogy a standard sebességgel repülsz, vagy, hogy kerek számokban beszéljünk, mondjuk azt, hogy... hogy kétszáz kilo- mérföldet teszel meg óránként. Ebben az esetben - a gyorsító és a fékező szakaszt is beleszámolva - körülbelül hat-hét hónap kell ahhoz, hogy elérd a Jupitert, és majdnem egy év, hogy elérd a Szaturnuszt. Elméletileg persze fel tudnál gyorsítani egymillió kilométer per órára, de ehhez honnan vennéd a vizet?

- Huhú! - hallatszott ekkor egy vékonyka hang, és a kisebbik szoba ajtajában megjelent egy fitos orrú kisfiú, aki a csodálkozástól tágra nyitott szemmel meredt a felnőttekre. - A Szaturnusz!

Dóra megpördült ültében, és ráförmedt a fiára:

- Peter! Azonnal menj vissza az íróasztalodhoz! Gyerünk!

- De anya!

- Semmi „de anya”! - Dóra felállt a székéről, mire Peter eliszkolt a szobája mélyére.

- Figyelj, Dóra! - szólalt meg fojtott hangon Swenson. - Miért nem mész be hozzá egy kicsit, hogy társasága legyen? Aligha tud odafigyelni a házi feladatára, ha mi idekint beszélgetünk.

Dóra konokul mosolyogva megrázta a fejét, és a helyén maradt.

- Hiába próbálsz lerázni! - válaszolta eltökélten. - Addig fogok itt ülni, amíg meg nem tudom, hogy Ted Long mit forgat a fejében. Azt már most megmondom, hogy amit eddig hallottam, az nem tetszik. Nagyon nem tetszik!

- Ugyan már, ne törődj a Jupiterrel meg a Szaturnusszal! - mondta idegesen fészkelődve Swenson. - Biztosra veszem, hogy Ted sem gondolja komolyan. De mi a helyzet a Vestával? Tíz vagy tizenkét hét alatt elérhetjük, és a visszaút is ugyanennyi időbe telne. És az átmérője kétszáz mérföld. Az négymillió köbmérföld jég!

- És akkor mi van? - kérdezte Rioz, és a fejét ingatva folytatta: - Mihez kezdünk a Vestán? Nekiállunk jeget bányászni? Felállítjuk a bányagépeket? Van fogalmad, hogy ahhoz mennyi idő kellene?

- Én a Szaturnuszról beszélek, és nem a Vestáról! - szólt közbe Long.

Rioz oldalra fordította a fejét, és mintha egy láthatatlan közönségnek szánta volna a szavait, gunyoros hanghordozással megjegyezte:

- Megmondtam neki, hogy hétszázmillió kilométer, de ő makacsul kitart az ötlete mellett.

- Azért csak hallgass végig! - kérte Long. - Mario, áruld el nekem, honnan tudjuk, hogy az ember hat hónapot bír ki az űrben?

- Ez köztudomású adat, a pokolba is! - dörögte Rioz.

- Mert ez áll az Űrrepülés Kézikönyvében - közölte Long. - Ezt az adatot a földi tudósok adták meg, akik földi pilótákkal és űrhajósokkal kísérleteztek. Te még most is úgy gondolkodsz, mint egy felszínlakó, és nem úgy, ahogyan egy vérbeli marsi. Megint csak azt mondom, a marsiak más utakon járnak.

- Egy marsi lehet akármilyen ízig-vérig marsi, attól még ember marad - vitakozott Rioz.

- Hogyan lehetsz ennyire elvakult? - Long mélyet sóhajtott. - Hányszor esett meg, hogy te és a társaid több mint hat hónapot töltöttetek az űrben megszakítás nélkül?

- Az teljesen más - állította Rioz.

- Azért, mert te marsi vagy? Azért, mert hivatásos guberáló vagy?

- Nem - felelte Rioz hanem azért, mert a guberálás nem hosszú távú utazás. Bármikor visszatérhetünk a Marsra, amikor csak akarunk.

- Csakhogy nem akartok visszatérni! - jelentette ki mosolyogva Long. - Szerintem éppen ez a lényeg. A földlakók hatalmas űrhajókon utaznak, amelyeken még film- és könyvtárak is akadnak. A személyzet létszáma sokszor a tizenöt főt is meghaladja. Ezzel szemben a marsi guberálók ketten repülnek egy kétkabinos hajóval. És mi hat hónapról is többet kibírunk.

- Ezek szerint - szólt közbe Dóra - te egy évig akarsz egy űrhajóban lapítani, hogy eljuss a Szaturnuszhoz?

- Miért is ne? - kérdezett vissza Long. - Képesek vagyunk rá. Hát nem értitek, hogy képesek vagyunk rá? A földlakók nem. Az ő világuk valódi világ. Szabad égbolt alatt élnek, friss ételme-

esznek, és annyi levegőjük meg vizük van, amennyi csak kell. Amikor beszállnak egy űrhajóba, az szörnyű változást jelent a számukra. Pontosan ezért nem tudnak hat hónapnál több időt eltölteni az űrben. A marsiak mások. Mi az egész életünket egy hajón éljük le. Mert valójában ez a Mars: egy űrhajó. Egy jókora, négyezer-ötszáz mérföld átmérőjű űrhajó, amelynek mindössze egyetlen, apró kabinja van. Zárt, akár egy hajó. Tartályokban tárolt levegőt lélegzünk be, tartályokban tárolt vizet iszunk, amit újra és újra megtisztítunk. Ugyanazokat az élelemadagokat esszük, mint az űrhajósok. Amikor beszállunk egy hajóba, az olyan, mintha tovább élnénk az addigi életünket. Éppen ezért szükség esetén még egy évnél is tovább bíránk az űrben.

- Dick is? - érdeklődött csendesen Dóra.

- Valamennyien - felelte kurtán Long.

- Hát, Dick nem! - jelentette ki határozottan Dóra. - Nézd, Ted Long, lehet, hogy neked meg ennek a héjtolvaj Mariónak megfelel, hogy egy évig az űrben csavarogjatok. Nektek nincs családotok, Dicknek viszont van. Van felesége és egy gyereke, és ennyi elég is indoknak. Neki itt, a Marson kell rendes állást kerítenie. Árueld el nekem, mi lesz, ha elrepültök a Szaturnuszig, és - az ég ne adja - nem találtok vizet? Hogyan fogtok visszajönni? De még ha vizetek lesz is, kifogytok az ennivalóból. Ennél nevetségesebb ötletet még soha életemben nem hallottam!

- Nem az, de most már tényleg hallgass végig! - kérte rendíthetetlen nyugalommal Long. - Végiggondoltam az egészet. Beszéltem Sankov megbízottal, és megígérte, hogy segíteni fog. De hajókat és embereket kell szereznünk. Én erre nem vagyok képes, mert újonc vagyok, és az emberek nem hallgatnának rám. Titeket, kettőtöket ismernek és tisztelnek. Ti veteránok vagytok. Ha támogattok, még ha nem jöttök is, ha csak segítetek, hogy beadjam ezt a többieknek, hogy önkénteseket szerezzek...

- Először is - szólt közbe rosszkedvűen Rioz -, bővebb és részletesebb magyarázatot kell adnod. Tétélezzük fel, hogy elérjük a Szaturnuszt. Hol van ott víz?

- Ez a legszebb az egészben - felelte mosolyogva Long. - Ezért kell a Szaturnuszhoz repülnünk. A víz ott kering körülötte, az űrben, készen arra, hogy valaki begyűjtse.

5.

Amikor Hamish Sankov annak idején megérkezett a Marsra, még nem léteztek bennszülött marsiak. Manapság már kétszáznál is több olyan csecsemő élt a városban, akiknek a nagyapjuk már a Marson született - harmadik generációs bennszülöttek mindahányan.

Amikor tizenéves fiúként megérkezett, a telep alig állt másból, mint egy rakás, szorosan egymás mellé leszállt űrhajóból, amelyeket légmentesen záró, föld alatti alagutak kötöttek össze. Az évek folyamán aztán végignézte, ahogy az épületek egyre magasodnak és terebélyesednek, domború fejüket a ritka, belélegezhetetlen atmoszférába fúrva. Végignézte, hogy akkora raktárak születnek, amekkorák egészben elnyelheték egy űrhajó teljes rakományát, de még magát a hajót is. Végignézte, hogy a bányák a semmiből egy óriási, a Mars kérgébe vájt lyukká és alagúthálózat- tá fejlődnek, mialatt a Mars lakossága ötvenről ötvenezerre nőtt.

Elérzékenyült ezektől a régi, szép emlékektől - ezektől és a még homályosabb emlékektől, amelyeket a vele szemben ülő földlakó jelenléte csalogatott elő az elméje mélyéről. A látogatója láttán valamiért felidéződtek benne azok a rég elfeledett gondolatfoszlányok arról a meleg és puha világról, amely olyan kedves és szelíd az emberiséghez, akár az anyaméh.

A földlakóról lerítt, hogy frissiben került ki abból a méhből. Nem volt sem túl magas, sem túl vékony, sőt jó néhány fontnyi súlyfelesleg rakódott a tagjaira és a testére. Sötét hajában takaros hullám futott, az orra alatt csinos bajusz sötétlett, a bőre alaposan tisztára sikálva fehérlett. A ruházata a legújabb divat szerint készült, makulátlanul tiszta volt, és olyan precízen hajtogatták, ahogyan csak a plasztékot lehetséges.

Ezzel szemben Sankov ruhái a Marson készültek, praktikusak voltak és tiszták, de már legalább öt-hat éve kimentek a divatból. A megbízott sovány arcába mély ráncokat szántottak a gondok; valamennyi hajszála fehérben játszott, és amikor beszélt, az ádámcsutkája fel-alá járt.

A földlakót Myron Digbynek hívták, és a Föld Általános Nagygyűlésének tagja volt. Sankov

megbízotti rangban, a marsi város vezetőjeként dolgozott.

- Ezek az intézkedések komoly csapást jelentenek számunkra, képviselő úr! - jelentette ki Sankov.

- A mi számunkra is, megbízott úr! - válaszolta Digby.

- Hát-hát... nem merném őszintén állítani, hogy értem ezt az egészet - mondta a fejét csóválva Sankov. - Bizonyára megérti, de jómagam nehezen igazodok el a Föld módszerein, dacára annak, hogy ott születtem. A Marson nehéz az élet, képviselő úr, és ezt meg kell értenie. Az űrhajóknak hatalmas távolságot kell megtenniük ahhoz, hogy élelmiszert, vizet és nyersanyagokat hozzanak nekünk, vagyis mindazt, ami nélkül nem maradhatunk életben. A könyveknek és a híradókat tartalmazó filmeknek nem sok hely jut. Még a videoadások sem érik el a Marsot, leszámítva azt az évi egy hónapot, amikor együtt áll a Földdel. De még akkor is csak kevés társunknak van ideje arra, hogy megnézzék az adásokat. Az irodám rendszeres heti összefoglalókat kap a Planetáris Hírektől. Az esetek többségében még annyi időm sincs, hogy legalább ezeket végignézzem. Egyesek talán provinciálisnak neveznék minket, és igazuk is van. Így aztán, amikor efféle dolog történik, tőlünk legfeljebb annyi telik, hogy tehetetlenül és tanácstalanul bámulunk egymásra.

- Ugye, nem azt akarja mondani - válaszolta lassan és megfontoltan Digby hogy önök itt, a Marson még nem hallottak Hilder pazarlásellenes mozgalmáról?

- Nem, ezt éppenséggel nem állítanám - felelte a vállát vonogatva Sankov. - Van itt egy ifjú guberáló, egy régi barátom fia. Ez a barátom egyébként az űrben halt meg... - Sankov töprengve megvakargatta oldalt a nyakát. - Szóval, ez a fiatalember afféle hobbi gyanánt a Föld történetéről és más efféle dolgokról olvas. Ha odakint, az űrben kószál, igyekszik elcsípni az adásokat, és egy alkalommal végighallgatta ezt a Hildert. Amennyire ki tudom hámozni, ez volt Hilder első beszéde a pazarlókról. Aztán a fiatalember felkeresett, és beszámolt arról, amit látott-hallott. Természetesen nem vettem őt túl komolyan. Ezt követően egy darabig fél szemmel odafigyeltem a Planetáris Hírektől kapott anyagokra, de ezekben ritkán említették Hildert, és ha említették is, akkor elég nevetségesnek festették le.

- Ezt magam is megerősíthetem - szólt közbe Sankov. - A kezdet kezdetén otromba tréfának tűnt az egész.

Sankov kinyújtotta mindkét hosszú lábát az asztal mellett, átvette őket egymáson, és a fejét csóválva megszólalt:

- Nekem még most is tréfának tűnik. Mivel is érvel? Hogy sok vizet használunk el. Vajon vetett már egy pillantást a számokra? Itt van előttem az összes. Amikor a bizottság megérkezett, bekértem az adatokat.

- Szóval, a Föld óceánjai négyszázmillió köbmérföld vizet tartalmaznak, és egy köbmérföld víz négy és félmilliárd tonnát nyom. Ez rengeteg víz, képviselő úr! Mármost ennek egy részét felhasználjuk az űrutazásokhoz. Felszállás közben az űrhajó a Föld gravitációs mezőjében lövelli ki a gőz java részét, ami azt jelenti, hogy a víz előbb-utóbb visszakerül az óceánokba. Hilder ezzel nem számol. Amikor azt állítja, hogy repülésenként egymillió tonna vizet használunk el, egyszerűen hazudik. A valós érték kevesebb, mint százezer tonna.

- Tegyük fel, hogy évente ötvenezer repülést hajtunk végre - folytatta megfontoltan Sankov. - Ez túlzás persze, valójában ezeröttszázat sem. De mondjuk azt, hogy ötvenezret. Úgy sejtem, idővel jelentős terjeszkedés veszi majd kezdetét. Ötvenezer repüléssel számolva évente egy köbmérföld víz veszik el az űrben. Ez azt jelenti, hogy a Föld egymillió év alatt a teljes vízkészlete egy százalékának az egynegyed részét fogja elveszíteni!

Digby a tenyerét felfelé fordítva széttárta, majd az ölébe ejtette a kezét.

- Nézze, megbízott úr - mondta -, az Interplanetáris Ötvözet Vállalat ugyanezeket az adatokat használta fel a Hilder ellen indított támadás során, csak hogy rideg számításokkal senki sem harcolhat egy elsőprő, érzelmekkel teli mozgalom ellen. Ez a Hilder nevű alak feltalált egy játékot: „Pazarlók”. Lassan építette fel a nevet, míg végül gigászi összeesküvés-elméletté fújta fel: egy rakás gátlástalan, profithajhász nyomorult a saját haszna érdekében kirabolja a Földet.

- Megvádolta a kormányt, hogy összejátszik a Pazarlókkal, a Nagygyűlést, hogy a Pazarlók uralkodnak felette, a sajtót, hogy a Pazarlók zsebében van. Sajnálatos módon ezen vádak egyike

sem tűnik ostobaságnak az átlagember szemében. Az átlagember túlon túl jól tudja, hogy egyes önző alakok mit műveltek annak idején a Föld forrásaival. Példának okáért tudja, hogy mi történt a Föld olajával a Bajok Korában, illetve, hogy hogyan tették tönkre a termőtalajt. Amikor a gazdaságokat aszály sújtja, a farmereket nem érdekli, hogy az ürbe vesző víz a Föld teljes vízkészletéhez viszonyítva csepp a tengerben. Hilder adott nekik valamit, amit hibáztathatnak, márpedig csapások esetén ebből lehet a leginkább vigaszt meríteni. És erről a vigasztalásról senki sem fog lemondani néhány szikár számadat miatt.

- Látja, ez az, amit végképp nem értek - mondta ekkor Sankov. - Azt ugyan nem tudom, hogy a dolgok egészen pontosan hogy működnek a Földön, de hát nem csak aszály sújtotta farmerek élnek ott! Amennyire ki tudom hámozni az összefoglalókból, Hilder hívei kisebbségben vannak. A többiek miért tartanak pár száz farmerrel meg azzal a néhány ütődöttel, aki feltüzezi őket?

- Azért, megbízott úr - válaszolta Digby -, mert manapság számtalan olyan ember él a Földön, akit mély aggodalmak gyötörnek. Az acéliparban dolgozók úgy látják, hogy az ürrepülések miatt a hangsúly mindinkább a könnyű, nem vasalapú fémek gyártására helyeződik át, és természetesen féltik az állásukat. Ha egy földlakó nem jut alumíniumhoz, hogy felépítsen egy könnyűszerkezetes házat, biztosra veszi, hogy ez azért van, mert az alumíniumot elviszik a Marsra. Ismerek egy régészprofesszort, aki azért csatlakozott Hilder táborához, mert nem tudott pénzt kisajtolni a kormánytól az ásatásaihoz. Szentül hiszi, hogy a kormány minden pénzét a rakétakutatásra, az űrgyógyszerekre és ehhez hasonlókra költi, és nagyon haragos emiatt.

- A hallottak alapján úgy tűnik - vetette közbe Sankov -, hogy a földlakók nem sokban különböznek tőlünk, marsiaktól. De mi a helyzet az Általános Nagygyűléssel? A képviselők miért tartanak Hilderrel?

- A politikai megfontolásokat nem könnyű elmagyarázni - felelte fanyarul mosolyogva Digby és nem is kellemes. Hilder nemrégiben javaslatot nyújtott be, amelyben egy az ürrepülésben zajló pazarlást kivizsgáló bizottság felállítását kérte. A képviselők túlnyomó többsége - legalább hetven-nyolcvan százaléka - ellenzi ezt a vizsgálatot, mert a bürokrácia tűrhetetlen és felesleges kiterjesztésének tartják, és az is. Viszont hogyan is szállhatna szembe nyíltan akármelyik törvényhozó egy pazarlásellenes vizsgálattal? Úgy tünne, hogy az illetőnek tartania kell valamitől, vagy hogy rejteget valamit. Úgy tünne, hogy ő maga is hasznot húz a pazarlásból. Hilder a legkevésbé sem fél efféle vádakkal élni, és akár igazak, akár nem, komoly befolyást fognak gyakorolni a választókra a következő választáson. Így aztán a javaslat átment.

- Aztán következett a bizottsági tagok megválasztása. A Hilderrel szemben állók zöme nem jelöltette magát, mert tudták, hogy olyan döntéseket kell majd hozniuk, amelyeket később fel lehet használni ellenük. Ha valaki az oldalon kívül marad, azzal legalább annyit elér, hogy nem válik Hilder célpontjává. Ennek eredményeképpen én vagyok a bizottság egyetlen olyan tagja, aki nyíltan Hilder-ellenes, és ez talán az újraválasztásomba fog kerülni.

- Ezt sajnálattal hallom, képviselő úr - válaszolta Sankov. - Úgy tűnik, a Marsnak koránt sincs annyi barátja, mint hittük. Nem szeretnénk még egyet elveszíteni. Viszont, ha Hilder győz, mi lesz azután?

- Azt gondolom - felelte Digby -, hogy elég nyilvánvaló. Ő akar lenni a következő Globális Koordinátor.

- Gondolja, hogy sikerülhet neki?

- Amennyiben senki sem állítja meg, sikerülhet.

- És akkor mi lesz? Befejezi ezt a pazarlásellenes kampányt?

- Kötve hiszem - válaszolta szomorúan Digby. - Annyi bizonyos, hogy Koordinátor akar lenni. Hogy aztán mihez kezd, talán még ő maga sem tudja. Viszont, jómagam úgy sejtem, hogy muszáj folytatnia, különben hamar elveszítené a népszerűségét. Ezt a folyamatot már aligha lehet megállítani.

- Világos... - dűnnyögte Sankov a nyaka oldalát vakargatva. - Ebben az esetben arra kérem, adjon nekünk tanácsot! Mit tehetünk mi, marsiak? Maga ismeri a Földet. Ismeri a helyzetet. Mi nem. Mondja meg, hogy mit tegyünk!

Digby felállt, az ablakhoz sétált, aztán kinézett a szomszédos épületek alacsony kupoláira, a

közöttük elterülő, vörös, kövekkel telehintett, tökéletesen sivár talajra, a bíborszínű égboltra és a magasban vöröslő, apró napkorongra.

- Mondja, maguk valóban szeretnek a Marson élni? - kérdezte anélkül, hogy a házigazdája felé fordult volna.

- A legtöbben csak ezt az egy világot ismerjük, képviselő úr - felelte mosolyogva Sankov. - Gyanítom, hogy a társaim túlnyomó többsége idegennek és kényelmetlennek találná a Földet.

- De nem tudnának hozzászokni? - vetette fel Digby. - Az itteni viszonyok után aligha esne nehezükre, hogy megszokják a Földet. Nem szeretnék élvezni azt a kiváltságot, hogy szabad ég borul följük és szabadon lélegezhetnek? Maga egykor a Földön élt. Bizonyára emlékszik még rá, hogy milyen.

- Sok mindenre emlékszem - válaszolta Sankov. - Csakhogy... ezt nem könnyű elmagyarázni. A Föld csak úgy ott van. Megfelel a lakóinak, és a lakói is megfelelnek neki. A lakói készen kapják a Földet, és elfogadják olyannak, amilyen. A Mars más. Eléggé durva világ, és nem felel meg a lakóinak. Kezdeniük kell vele valamit. Nem fogadhatják el olyannak, amilyen, fel kell építeniük rajta egy világot. A Mars még nincs kész, de folyamatosan építjük, és amikor elkészülünk vele, azt fogjuk kapni, ami tetszik nekünk. Csodálatos érzés tudni, hogy egy egész világ felépítésén dolgozunk. Ezek után a Föld eléggé unalmas hely lenne mindannyiunk számára.

- Azt azért biztosra veszem - jegyezte meg mosolyogva a képviselő, hogy az átlagos marsi lakos nem rajong annyira a filozófiáért, hogy beérje ezzel a szörnyen nehéz étellel egy olyan jövő kedvéért, amelytől alighanem több száz generáció választja el.

- Nem, nem csak erről van szó - tiltakozott Sankov, azzal átvette a jobb bokáját a bal térdén, és mindkét kezével a lábszárába kapaszkodva, tovább magyarázott: - Ahogyan az imént mondtam, a marsiak számos tekintetben olyanok, mint a földlakók, vagyis emberi lények, és az emberi lények általában nincsenek odáig a filozófiáért. Mindemellett van abban valami, ha valaki egy folyamatosan fejlődő világban él, akár sokat töpreng róla, akár nem.

- Amikor annak idején ide jöttem, az apám és én sokáig leveleztünk. Ő könyvelőként kezdte, és élete végéig az is maradt. Amikor meghalt, a Föld nem sokban különbözött attól, mint amilyen akkor volt, amikor megszületett. Jószerevel semmi sem történt körülötte. Minden napja ugyanolyan volt, mint az összes többi, és számára az élet csupán az idő múlását jelentette.

- A Marson teljesen más a helyzet. Mindennap történik valami, mindennap születik valami új. A város tovább növekedik, a légcserélő rendszer nagyobb teljesítményre kapcsol, a pólusoktól érkező vezetékek több vizet adnak. Jelenleg éppen azt tervezzük, hogy megalapítjuk a saját híradószolgálatunkat. Marsi Hírek, így fogjuk nevezni. Ha még sosem élt úgy, képviselő úr, hogy a dolgok folyton változtak, fejlődtek ön körül, akkor nem értheti meg, hogy ez milyen csodálatos érzés.

- Nem, képviselő úr, a Mars kemény és durva, és a Föld sokkal kényelmesebb, de erős a gyanúm, hogy ha a fiainkat visszaviszik a Földre, boldogtalanok lesznek. Valószínűleg nem fogják megérteni, hogy miért, legalábbis a legtöbbször, és elveszítettnek fogják érezni magukat. Elveszítettnek és haszontalannak. És szinte biztosra veszem, hogy a legtöbben sosem lesznek képesek átállni az ottani viszonyokra.

Digby elfordult az ablaktól, és amikor megszólalt, a homloka sima, rózsaszínű bőre ezer ráncba szaladt.

- Ebben az esetben, megbízott úr, sajnálom önöket. Valamennyiüket.

- Miért?

- Mert úgy gondolom, hogy önök, a Mars lakói nem tehetnek semmit. Sem a Hold, sem a Vénusz lakói. Nem most fog bekövetkezni. Nem fog bekövetkezni még egykét, esetleg öt évig. De előbb vagy utóbb valamennyiüknek vissza kell térniük a Földre, hacsak...

Sankov az imént félig lehunyta a szemét, de most hirtelen kinyitotta, és megkérdezte:

- Hacsak?

- Hacsak nem találnak egy másik vízforrást.

- Nem tűnik túl valószínűnek, nem igaz? - kérdezte a fejét ingatva Sankov.

- Hát, nem... - erősítette meg Digby.

- És ön úgy látja, hogy ezt leszámítva nincs esélyünk?

- Sajnos, semmi...

Azzal Digby udvariasan biccentett, és elhagyta az irodát. Sankov sokáig bámult maga elé, aztán beütött egy számsort a zárt láncú kommunikációs egységébe. Néhány pillanattal később az íróasztalán álló monitoron megjelent Ted Long arcának képe.

- Igaza volt, fiam - közölte minden bevezető nélkül Sankov. - A bizottság tagjai nem tehetnek semmit. Még az egyetlen, jó szándékú képviselő sem lát kiutat. Honnan tudta előre?

- Nézze, megbízott úr - felelte Long -, ha ön is annyit olvasott volna a Bajok Koráról, különösen a huszadik századról, mint én, egyetlen politikus sem okozhatna önnek meglepetést.

- Igen, az meglehet - dörögte Sankov. - Egyébként, képzelje, Digby képviselő sajnál minket, és a sajnálata őszintének tűnik, de ez minden. Azt mondja, el kell hagynunk a Marsot, hacsak nem szerzünk vizet valahonnan. Csak éppen úgy véli, hogy máshonnan nem tudunk vizet szerezni.

- De ön úgy véli, hogy tudunk, nem igaz, megbízott úr? - kérdezte mosolyogva Long.

- Úgy vélem, hogy talán tudunk, fiam. Szörnyen nagy a kockázat...

- Ha elég önkéntest találok, a kockázat a mi dolgunk lesz.

- Hogy fest a helyzet?

- Egész tűrhetően - válaszolta Long. - A fiúk közül néhányan már az én oldalamon állnak. Rábeszéltem Mario Riozt, és ön is tisztában van azzal, hogy ő az egyik legjobb.

- Igen, éppen ez aggaszt - felelte Sankov -, a legjobbaink fognak önként jelentkezni. Nem szívesen adom ki az engedélyt.

- Ha visszatérünk, bebizonyosodik, hogy megérte vállalni a veszélyt.

- Ha! A „ha” nagy szó, fiam!

- És nagy dolgot próbálunk megvalósítani, uram!

- Hát, a szavamot adtam, hogy ha a Földről nem kapunk segítséget, gondoskodni fogok róla, hogy a Phobos víztározójából megkapják mindazt a vizet, amire szükségük van. Sok szerencsét, fiam!

6.

Félmillió mérfölddel a Szaturnusz felett Mario Rioz a semmiben ringatózva, édesen aludt. Lassan, fokozatosan tért magához. Egyes-egyedül volt, úrruhájának biztonságos rejtekében. Szórakozás gyanánt a csillagokat számlálhatta, és képzeletbeli vonalakkal összekötötte őket egymással.

Kezdetben, mialatt az első hetek gyorsan elrepültek, az utazás nagyban hasonlított a guberáláshoz, noha mindenki ott munkált a mardosó érzés, hogy minden egyes percben még több és még több mérfölddel kerülnek távolabbra az emberiségtől. És ez az érzés valamennyiük örömét elrontotta egy kicsit.

A hajókat úgy irányozták be, hogy magasan az ekliptika felett vágjanak át a kisbolygóövezeten. A manőverhez rengeteg vizet használtak el - valószínűleg merőben feleslegesen. Jóllehet a kétdimenziós kiterjedésű fényképeken úgy tűnik, hogy a több tízezer világocska irtózatosan sűrűn összetömörül, a valóságban annyira szétszóródva keringenek a kvadrillió köbmérföldes térben, hogy a hajók csupán a legképtelenebb véletlen folytán ütközhetnek volna össze valamelyikkel.

Ettől függetlenül jóval az övezet felett haladtak el, és valaki kiszámította, hogy mekkora eséllyel következhet be ütközés egy akkora anyagdarabbal, amely már elég nagy ahhoz, hogy sérülést okozzon. Az érték oly alacsony volt, oly lehetetlenül alacsony, hogy egy másik valaki fejében óhatatlanul felmerült az „úrúszás” ötlete.

Számtalan, hosszúra nyúló napot kellett elütni valamivel, az űr üres volt, és egyszerre csak egy guberálónak kellett a pilótafülkében őrködni. A gondolat magától értetődően született meg.

Először egy különösen vakmerő illető merészkedett ki körülbelül tizenöt percre. Aztán egy másik már harminc percet töltött odakint. Végül, még mielőtt a flotta maga mögött hagyta volna a kisbolygóövezetet, a személyzetek szolgálaton kívüli tagjai egy-egy sodrony végén lengedeztek a hajók mellett.

A dolog nem okozott különösebb nehézséget. A sodrony - amelyet az utazás végén végrehajtandó feladatokhoz terveztek - mindkét végében elektromágnesek lapultak. Az űrúszásra induló ezek egyikét még a hajótest belsejében az űrruhájához csatlakoztatta. Aztán kimászott a zsiliből, és a sodrony másik végét a külső burokhöz erősítette. Ezt követően felegyenesedett, és várt egy kicsit, közben a csizmája talpába épített elektromágnesek segítségével tapadt a hajó fémbőréhez. Végül kikapcsolta a mágneseket, és éppen csak egy kicsit elrugaszzkodott.

Lassan, nagyon lassan felemelkedett a hajóról, míg a nála sokkal nagyobb tömegű hajó még lassabban lefelé süllyedt alatta. Az ember valami hihetetlen módon, súlytalanul úszott a fehér pontokkal telehintett feketeségben. Amikor eléggé eltávolodott a hajótól - a kezét mindvégig a sodronyon tartotta finoman összébb szorította az ujjait. Ha eltúlozta a mozdulatot, elindult vissza, a hajó felé, és a hajó is elindult vissza őfelé. Ha viszont a kellő erővel szorította meg a sodronyt, a súrlódás lefékezte, és megállította őt. Aztán, mivel a két test ugyanazon a pályán, ugyanazzal a sebességgel haladt, az űrúszó mozdulatlanak látta a hajóját, mintha csak ráfestették volna egy elképesztő, lehetetlen háttérre, míg a sodrony hurkokat vetve lebegett, mert semmi sem készítette arra, hogy kiegyenesedjen.

Az űrúszó persze csak egy fél hajót látott. Azt a felet, amelyiket a távoli Nap megvilágította - a Nap, amely még itt is túl erősen fénylett ahhoz, hogy a sisak polarizált fényvédő lemeze nélkül rá lehessen nézni. A másik fél a feketénél is feketébb árnyékban rejtőzött, így teljesen láthatatlan maradt.

Az űr körülzárta az embert, aki úgy érezte magát, mintha egy álombéli birodalomba került volna. Az űrruhája melegen tartotta őt, ellátta friss levegővel, illetve különleges tartályokban tárolt enni- és innivalóval - ezeket a fejét oldalra mozdítva szívhatta magába -, és gondoskodott az anyagcsere közben keletkező végtermékekről. És mindezen felül, ami a legfontosabb, az űrúszó fenéig kiélvezhette a súlytalanság semmihez sem hasonlítható, mámorító érzését.

Az utazók kivétel nélkül egyetértettek abban, hogy még soha nem érezték ilyen jól magukat. A napok már nem tűntek hosszúnak, éppen ellenkezőleg, idegesítően rövidnek bizonyultak.

A flotta áthaladt a Jupiter pályáján egy olyan ponton, amely körülbelül harmincfoknyira esett a bolygó pillanatnyi helyzetétől. Hónapokon keresztül a Jupitert látták a legfényesebb égitestnek, leszámítva az apró, fehér borsóvá zsugorodott Napot. Amikor az óriásbolygó a legfényesebb volt, néhány guberáló megesküdt, hogy képes megkülönböztetni a körvonalait, apró golyónak látja, amelynek egyik felét éjszakai árnyék borítja.

Néhány hónap leforgása alatt a gigász fokozatosan elhalványodott, közben egy másik fénypont egyre növekedett, míg végül fényesebben ragyogott, mint a Jupiter. Ez már a Szaturnusz volt. Először csupán kicsiny, éppen csak derengő pontocskának látszott, aztán már ovális, ragyogó foltnak.

„Miért ovális”? - kérdezte valaki, majd rövid töprengés után másvalaki megadta a nyilvánvaló választ: „Hát a gyűrűk miatt, mi másért?”

A vége felé mindenki, minden lehetséges időben űrúszott, és szünet nélkül a Szaturnuszt bámulta.

„Hé, öregem, gyere már vissza, az ördögbe is! Te vagy szolgálatban!” „Ki van szolgálatban? Még van tizenöt percem.” „Akkor visszaállítottad az órát. Különb is, tegnap adtam neked húsz percet!” „Ne szédíts, te meg a saját nagyanyádnak sem adnál húsz percet!” „Gyere már be, a fene vigyen el, vagy kimegyek érted!” „Jól van, jövök már... szentséges fűvókák, ekkora balhét csapni egy nyavalyás percért!” Ám ezeket a vitákat nem szabadott komolyan venni, az űrben nem. Ahhoz mindenki túl jól érezte magát.

A Szaturnusz tovább növekedett, míg végül méret és fényesség dolgában beérte, aztán felülmúlta a Napot. A gyűrűk, amelyek tágas szögben álltak a flotta pályájához képest, fenségesen íveltek át a bolygó felett, és csupán egy kis részüket borította árnyék. Aztán, ahogy közelebb értek az újabb óriáshoz, a gyűrűk tovább szélesedtek, de mégis mind keskenyebbnek látszottak azzal párhuzamosan, ahogy a megközelítési szög folyamatosan csökkent.

Hamarosan a nagyobb holdak is feltűntek, és apró szentjánosbogarakként világítottak az űrben. Mario Rioz örült, hogy felébredt, és ismét kedvére bámulhatja a lélegzetelállító látványt.

Felette a Szaturnusz betöltötte a fél űrt. Az óriási gömböt különféle árnyalatú, narancssárga csíkok szeldelték sávokra, míg az éjszakai árnyék jobb felől, homályos cikcakkvonal mentén vágta le majdnem az egynegyedét. A fényes felszínen két apró, fekete folt sötétlett - egy-egy hold árnyéka. A bolygótól balra, és messze mögötte - Rioznak oldalra kellett fordítania a fejét, hogy láthassa, és ettől a mozdulattól a teste is kissé jobbra fordult, hogy megőrizze a szöngyomatékat - parányi gyémántként fehérlett a Nap.

A legjobban a gyűrűket szerette figyelni. Tőle balra három narancssárga fénysáv bukkant elő a Szaturnusz mögül. Tőle jobbra a gyűrűk első szakaszai éjszakai árnyékban rejtőztek, de aztán hozzá jóval közelebb feltűntek, és egyre szélesedtek, akár egy óriási, tölcsérforma szarv, míg végül - mialatt végigsiklatta rajtuk a tekintetét - találkoztak a szemből érkező ívekkel, és összeolvadtak velük.

A guberálóflotta a legszélső gyűrű külső peremén állt keringési pályára. Innen nézve a gyűrűk felbomlottak, és elárulták valódi természetüket - elárulták, hogy minden látszattal ellentétben nem sűrű, homogén fény, hanem több milliárd, szilárd törmelékdarab alkotja őket.

Rioz alatt, vagy inkább abban az irányban, amerre a lába mutatott, tőle úgy húszmérföldnyi távolságban lebegett a gyűrű egyik darabja. Távolról szemlélve az űr szimmetriáját elcsúfítóan szabálytalan, jókora foltnak látszott. A háromnegyed részén világosság uralkodott, az éjszakai árnyék nyílegyenesen szelte át. A többi, közelebb eső darab úgy csillogott, akár a csillagpor. A messzebb keringők a távolság függvényében egyre halványultak, aztán a törmelékmező egyre sűrűsödött, míg végül ragyogó fénysávvá - gyűrűvé - alakult.

A szabad szemmel látható tömbök mozdulatlanok tűntek, de csak azért, mert a hajók a gyűrűk legkülső peremének pályáján keringtek a Szaturnusz körül.

Rioz az előző napot azon a legközelebbi törmelékdarabon töltötte. Ő és legalább húsz társa erejüket megfeszítve dolgoztak, hogy a megfelelő formájúra alakítsák azt az űrben száguldó hegyet. És holnap megint ott lesz. De a mai nap... a mai nap az űrűzésé...

- Mario? - A név kérdő hangsúllyal recsent a fejhallgatójában.

Riozt azonnal elöntötte a bosszúság - a pokolba is, nincs abban a hangulatban, hogy másokkal locsogjon.

- Mondd! - dörögte rosszkedvűen.

- Azt hiszem, kiszúrtam a hajódat. Hogy vagy?

- Remekül, kösz. Te vagy az, Ted?

- Persze - felelte Long.

- Valami baj van odalent?

- A világon semmi - mondta sietve Long. - Idekint vagyok, én is úszók.

- Te?

- Néha engem is magával ragad. Gyönyörű, nem igaz?

- Szép - ismerte el kurtán Rioz.

- Tudod, kiolvastam egy rakás földi könyvet...

- Felszínlakók könyveit, ugyebár - morogta Rioz, azzal ásitott egyet, és azon kapta magát, hogy nehezebbre esik haragudni.

- Egyes leírások arról szóltak - folytatta zavartalanul Long -, hogy az emberek a füben fekszenek. Tudod, abban a hosszú papírszalakra hasonlító, zöld ízében, ami mindenfelé megtalálható a Földön. Na szóval, csak fekszenek ott, és a kék égboltot meg a felhőket nézik. Láttál már ilyesmit filmen?

- Biztos... de nem vonzott különösebben - közölte Rioz. - Nekem hidegnek tűnt.

- Szerintem nem az. Végül is, a Föld viszonylag közel van a Naphoz, és az atmoszférája állítólag elég vastag ahhoz, hogy visszatartsa a meleget. Meg kell mondjam, nekem személy szerint nem tetszene, ha azon kapnám magam, hogy a szabad ég alatt állok, és nincs rajtam semmi, csak a ruháim. Ettől függetlenül úgy sejtem, a felszínlakók élvezik a dolgot.

- A felszínlakók bolondok! - jegyezte meg Rioz.

- Beszélnek még fákról, olyan vastag, barna szárú növényekről, és szelekről, tudod, légmozgásokról.

- Aha, a huzatra gondolsz. Köszönöm, abból sem kérek! Nyugodtan megtarthatják maguknak.

- Az most mindegy. A lényeg, hogy nagyon szépen, szinte szenvedélyesen írják le mindezt. Néha eltűnődtem rajta: valójában milyen lehet? Én magam is át fogom érezni egyszer, vagy ezt csak a földiek érezhetik? Sokszor hittem úgy, hogy lemaradok valami nagyon fontosról. De most már tudom, hogy milyen. Ilyen. Tökéletes békesség a gyönyörűségben úszó univerzumban.

- Nekik aligha tetszene - válaszolta Rioz -, már a felszínlakóknak, úgy értem. Ők annyira hozzászoktak ahhoz a nyavalyás kis világukhoz, hogy képtelenek lennének értékelni azt, milyen itt lebegni, és a Szaturnuszt bámulni. - Miután elhallgatott, mindkét lábát finoman előre-hátra mozgatva ringatózni kezdett a tömegközéppontja körül, lassan és végtelenül megnyugtatóan.

- Igen, szerintem is - jelentette ki Long. - Ők a bolygójuk rabszolgái. Még ha eljönnének is a Marsra, csak a gyermekeik lennének szabadok. Tudod, hiszek abban, hogy egyszer majd csillaghajók fognak születni. Hatalmas, lenyűgöző hajók, amelyek képesek lesznek akár ezer embert is hordozni, és akár évtizedekig vagy évszázadokig megőrzik a belső egyensúlyukat. Akkor aztán az emberiség benépesíti az egész Galaxist. Csakhogy mindaddig, amíg nem találnak fel új módszereket a csillagközi utazásra, a legtöbb utazónak az egész életét a hajókon kell leélnie. Így aztán nem a földhözragadt földiek, hanem a marsiak fogják gyarmatosítani a világ- egyetemet. Ez elkerülhetetlen. Ennek így kell lennie. Ez a marsiak útja.

Ám Long hiába áradozott, Rioz nem válaszolt. Időközben ismét elaludt, és békésen ringatózott-forgott, félmillió mérfölddel a Szaturnusz felett.

7.

A törmelékdarabon végzett munka az érem másik oldala volt. Az úruszás súlytalanságát, békességét és magányát olyasmira váltotta fel, amiből teljességgel hiányzott úgy a békesség, mint a magány. A megváltozott körülmények között még a súlytalanság is inkább tűnt Purgatóriumnak, semmint Paradicsomnak.

Csak próbálj dolgozni egy máskülönben rögzített talapzatú hőszugárzóval! - morfondírozott magában Rioz. Dacára annak, hogy a gépezet hat láb magas és ugyanilyen széles volt, továbbá majdnem tömör fémből állt, fel lehetett emelni, miután alig egy-két unciát nyomott. Csakhogy a tehetetlensége ugyanakkora maradt, ami azt jelentette, hogy ha valaki nem lassan és óvatosan juttatta a megfelelő helyzetbe, egyszerűen tovább haladt, és magával vitte az óvatlan embert is. És akkor az illetőnek be kellett kapcsolnia az öltözete pszeudo-gravitációs mezőjét, aminek eredményeképpen jókora zökkenéssel érkezett le.

Keralski túl magasan aktiválta a mezőt, és a kelleténél valamivel keményebben landolt, ráadásul a nagy kapkodásban a hőszugárzót is magára rántotta. Szilánkokra zúzódott bokájának köszönhetően elsőnek került fel az expedíció veszteséglistájára.

Riozról bőségesen és csaknem folyamatosan szakadt a verejték. Állandóan késztetést érzett, hogy végighúzza kézfejét a homlokán azért, hogy letörölje az ott felgyülemlett izzadságot. Néhány alkalommal megfélekedezett arról, hogy hol is van voltaképpen, és engedett a késztetésnek. A szilikon és a fém jókora csattanással találkozott, amit kellemetlenül erősnek hallott a sisakja zárt terében, és ha mindez nem lett volna elég, semmit sem ért el az önkéntelen mozdulattal. Az úrruhájába épített páratlanító a maximális teljesítménnyel szívott, és természetesen visszanyerte, illetve egy tartályban eltárolta a vizet, még hozzá gondosan kiszámított sómennyiséget tartalmazó, ioncserélt folyadék formájában.

- A pokolba is, Dick, várj, amíg szólok, megértted? - ordított fel hirtelen Rioz.

- Mire várunk? - felelte neki Swenson. - Meddig kell még itt ülnöm?

- Amíg nem szólok - válaszolta jócskán lehiggadva Rioz.

Felerősítette a pszeudo-gravitációs mezőt, és kicsit megemelte a hőszugárzót. Rögtön ezután kiiktatta a mezőt, biztosítva ezzel, hogy a gépezet akkor is a helyén maradjon néhány percig, ha ő nem tartja. Féltérőgta a kábelt az útból (jóval túlnyúlt a horizonton, egy távolabb működő áramfejlesztőig), és megnyomta a kioldót.

A sugár érintésétől a törmelékdarabot alkotó anyag vadul bugyborékol, és elillant. A már kivájt,

hatalmas gödör peremének egy része elolvadt, és körvonalainak egyenetlenségei eltűntek.

- Most próbáld meg! - kurjantott végül Rioz, és kikapcsolta a sugárzót.

Swenson a hajóban ült, amely közvetlenül Long feje felett lebegett.

- Szabad az út? - érdeklődött kissé nyugtalanul.

- Azt mondtam, hogy indulhatsz! - felelte mogorván Rioz.

Az elülső fűvókák egyikéből gyenge gőzsugár tört elő, és a hajó süllyedni kezdett. Egy a bal fűvókákból leadott, újabb kilövés megállította az enyhe oldalirányú sodródást, és onnantól kezdve a hajó nyílegyenesen ereszkedett. A tatjából elősüvítő harmadik sugár lefékezte, és éppen csak érzékelhetően siklott hátrafelé. A fara behatolt a lyukba, és csaknem teljesen betöltötte. Burkolatának domború lemezei egyre közelebb és közelebb kerültek a peremhez, aztán a talaj megremegett, és a hajó hirtelen megállapodott.

Ezúttal Swenson káromkodott egy sort, aztán kijelentette:

- Nem fér bele!

Rioz haragosan lefelé lökte a sugárzót, amitől a két kezével vadul hadonászva felrepült az űrbe. Fehéren csillogó, kristályos por tört elő a sugárzó alól, és amikor Rioz a pseudo-gravitációs mező segítségével visszaérkezett, az ő talpa alól is hasonló felhőcskék lövelltek ki.

- Ferdén mentél bele, te ostoba felszínlakó! - morogta ingerülten.

- Egyenesen hoztam le, te földzabáló farmer! - vágott vissza Swenson.

A hátrafelé irányuló, oldalsó fűvókákból a korábbiaknál jóval erősebb gőzsugarak robbantak ki, és Rioz sietve félreugrott az útjukból. A hajó egyre gyorsulva kikapaszzkodott a gödörből, és legalább félmérföldnyire kilendült az űrbe, mire az elülső hajtóművei megállították.

- Ha ezt még egyszer megcsináljuk - közölte ekkor idegesen Swenson -, fél tucat lemezt behorpasztunk. Faragd egyenesre, jó?

- Egyenesre faragom, ne aggódj! - felelte Rioz. - Te csak arra figyelj, hogy egyenesen hozd le!

Rioz elrugaszkodott, és szándékosan hagyta, hogy körülbelül háromszáz yardnyi magasságba emelkedjen, ahonnan beláthatta az egész üreget. Hamarosan felfedezte a hajó horzsolásnyomait - egy jól felismerhető domborulat környékén összpontosultak, a gödör magasságának felénél.

Miután visszaérkezett a felszínre, az imént felfedezett területre irányította a sugárzót, és a kítüremkedés máris olvadni kezdett. Fél órával később a hajó simán belesiklott az üregébe, Swenson ekkor úr ruhát öltve kiszállt belőle, és csatlakozott a társához.

- Ha szeretnél bemenni, hogy egy kicsit levehesd az űrruhát, menj nyugodtan! Majd én intézem a jegelést - mondta teljesen lehiggadva.

- Részemről rendben - válaszolta Rioz -, de inkább idekint ülök egyet, innen jobban látom a Szaturnuszt.

Azzal letelepedett a gödör szélére. A perem és a hajótest között egy körülbelül hat láb széles nyílás tátongott. Ez a teljes kör mentén néhol kétlábnyira, sőt egykét szakaszon néhány ujjnyira szűkült. De mert bányagépek nélkül kellett dolgozniuk, ennél jobb, pontosabb eredményre nem számíthattak. Úgy tervezték, hogy a szoros illeszkedés érdekében gőzt fúvatnak a nyílásba - óvatosan persze -, ami a hideg környezetben kicsapódik, és az így keletkező jég hézagmentesen betölti majd a réseket.

A Szaturnusz láthatóan mozgott a törmelék égboltján, a hatalmas test lassan araszolgatott a láthatár felé.

- Hány hajót kell még a helyére juttatni? - érdeklődött Rioz.

- Amikor utoljára hallottam a többieket, még tizenegy várakozott - válaszolta Swenson. - Mi bent vagyunk, vagyis tíz maradt. Azok közül, amelyek már beálltak, hetet már be is fagyasztottak. Kettőt vagy hármat most szerelnék szét.

- Egész jól állunk - állapította meg Rioz.

- Igaz, de még rengeteg a tennivalónk - felelte a fejét ingatva Swenson. - Ne felejtse el a fő hajtóműveket a másik végen! És a vezérlőkábeleket, az elektromos vezetékeket. Néha azon töröm a fejem, hogy sikerül-e megcsinálnunk. Idefelé jövet nemigen aggódtam, de most, amikor a pilótafülkében ülök, azt mondogatom magamnak: nem fog sikerülni, nem fog sikerülni. Itt fogunk gubbasztani, amíg éhen halunk, és nem lesz más felettünk, csak a Szaturnusz. Ettől aztán úgy érzem

magam...

Hirtelen elhallgatott, és nem magyarázta el, hogy hogyan érzi magát. Egyszerűen csak ült, és hallgatott.

- Túl sokat gondolkodsz - jegyezte meg halkán Rioz.

- Én más vagyok, mint te - válaszolta Swenson. - Egyfolytában Péter jár az eszemben... és Dóra is...

- Aztán minek? - kérdezte Rioz. - Megmondta, hogy eljöhetsz, nem igaz? Sankov beszélt veled, a hazaszeretetről szónokolt neked, meg arról, hogy mekkora hős leszel, ha visszatérsz, és hogy egy életre egyenesbe kerülsz, és Dóra végül kimondta, hogy eljöhetsz. Te nem úgy szöktél el, mint ahogyan Adams tette.

- Adams esete más - vitatkozott Swenson. - Az ő feleségét le kellett volna löni, rögtön azután, hogy megszületett. Egyes asszonyok pokollá teszik a férjük életét, mi? A felesége nem akarta, hogy Adams velünk tartson. Talán azt sem bánná, ha a férje nem térne haza, ha cserébe felvehetné a végkielégítését.

- Akkor meg minek emészted magad? Dóra visszavár téged, nem igaz?

- Sosem bántam jól veled - közölte Swenson, és felsóhajtott.

- Tudtommal mindig hazaadtad a fizetésedet - felelte Rioz. - Én ezt egyetlen nőért sem tenném meg. Annyit adnék neked, amennyit megérdemelsz, egy centtel sem többet!

- A pénz nem minden - jelentette ki Swenson. - Útközben elég sokat gondolkodtam. A nőnek szüksége van társra. A gyerekeknek szüksége van apára. Mi a fenét művelek én idekint?

- Éppen arra készülsz, hogy hazatérj - válaszolta mosolyogva Rioz.

- Á, látom, nem érted...

8.

Ted Long a kisbolygónak is beillő törmelékdarab durva felszínén bolyongott; a hangulata éppoly fagyos volt, mint a talaj, amelyen járt. A Marson minden tökéletesen logikusnak tűnt, de az még a Marson történt. Gondosan kidolgozta a tervet, egyik teljesen logikus lépésről a másikra. Még most is híven emlékezett arra, hogy akkor hogyan gondolkodott.

Egy hajótonna megmozdításához nem kell egy tonna víz. A történet nem arról szól, hogy tömeg egyenlő tömeggel, hanem arról, hogy tömegszer sebesség egyenlő tömegszer sebességgel. Másképpen fogalmazva édes mindegy, hogy egy tonna vizet kell eljuttatni egymérföldes távolságra egy másodperc alatt, avagy százfontnyi vizet húsz mérföldre egy másodperc alatt. Mindkét esetben ugyanakkora végsebességet lehet kicsikarni a hajóból.

Mindez azt jelentette, hogy a fűvókákat szűkebbre kellett venni, és a gőzt forróbbra kellett hevíteni. Csakhogy nyomban felbukkantak a megoldás hátulütői. Minél kisebbre csökkent a fűvókák átmérője, annál több energia vészett el a súrlódás és a turbulencia miatt. Minél forróbb lett a gőz, annál hőállóbb csővezetékekre és fűvókákra volt szükség, és persze az élettartamuk is lerövidült. A tervezők ebben az irányban hamar elérték a határokat.

Továbbá, noha a leszűkített fűvókák alkalmazásával egy adott tömegű vízzel az adott tömegnél sokkal nagyobb hajótömeget lehetett megmozgatni, ezért a megoldásért is nagy árat kellett fizetni. Minél nagyobbra nőttek a víztartályok, annál nagyobbra nőttek a hajtóművek és az utasfejek, még arányaikban is. Így tehát nagyobb és nehezebb teherhajókat kellett készíteni. Csakhogy minél nagyobb és nehezebb hajók készültek, annál vastagabb tartószerkezetet kellett beléjük építeni, annál bonyolultabb hegesztésekre és annál pontosabb gépészeti munkálatokra volt szükség. És a gyártók pillanatnyilag ebben az irányban is elérték a határokat.

Rioz viszont a megoldás után kutatva felfedezte azt, amit ő alapvető hibának értékelt - azt a régi-régi, megingathatatlan koncepciót, miszerint a hajtóanyagot a hajó belsejében kell tárolni, és ennek érdekében iradatlanul hatalmas fémburkot kell építeni, amely képes magába fogadni egymillió tonna vizet.

Miért? A víznek nem kell folyékonyan lennie. Lehet akár jég is, márpedig a jég könnyen alakítható. Lyukakat lehet olvasztani bele. Utasfejeket és hajtóműveket lehet csatlakoztatni hozzá -

és ezt az egészet kábelek, illetve az általuk gerjesztett mágneses erők tarthatnák egyben...

Long érzékelte, hogy a talaj, amelyen lépked, folyamatosan remeg a talpa alatt. A törmelékdarab elülső végénél járt. Körülötte tucatnyi hajó rajzolt a felszínbe vájt lyukak felett. Némelyik éppen felemelkedett, mások éppen leereszkedtek, és a törmelékdarab állandóan rázkódott az újabb és újabb ütközésektől.

A jeget nem kellett kibányászni. Hatalmas tömbök formájában létezett a Szaturnusz gyűrűiben. Voltaképpen ebből álltak a gyűrűk - csaknem tökéletesen tiszta jégdarabok keringtek az óriásbolygó körül. Ezt mutatta ki a spektroszkópos vizsgálat, és szerencsére kiderült, hogy így is van. Long most egy ilyen tömbön állt, egy két mérföldnél is hosszabb, majdnem egy mérföld vastag, többé-kevésbé henger formájú jégtömbön. Közel félmilliárd tonna vizet tartalmazott, egyetlen darabban.

Es most rákényszerült, hogy szembenézzen az élet realitásaival. Sosem mondta el a társainak, hogy mire számít: milyen gyorsan tudják majd hajóvá alakítani az óriási jégdarabot, viszont magában úgy képzelte, hogy körülbelül két nap leforgása alatt. Ezzel szemben egy teljes hete dolgoztak, és még csak megbecsülni sem merészelte a hátralévő időt. Igazából már nem bízott abban, hogy a feladatot végre lehet hajtani. Vajon képesek lesznek a pusztára fektetett, két mérföld hosszú kábeleken keresztül elég finoman vezérelni a hajtóműveket ahhoz, hogy kimanőverezzenek a Szaturnusz gravitációs mezőjének könyörtelen markából?

Az ivóvíz fogytán volt, bár azt bármikor desztillálhattak maguknak a jégből. Csakhogy ennyivaló dolgában sem álltak valami fényesen.

Long megállt, felnézett, és a szemét erőltetve meredt a magasba. Lehet, hogy az égitest megnőtt? Meg kellett volna mérnie a távolságát, de nem mérte meg, mert nem volt bátorsága újabb bajjal tetézni a már meglévőket. Sietve visszatérítette gondolatait a sokkal sürgetőbb problémákhoz.

A hangulatra legalább nem lehetett panasza. Úgy tűnt, a csapat valamennyi tagja élvezzi, hogy a Szaturnusz közelében lehet. Ők voltak az első emberek, akik eljutottak ebbe a messzeségbe, az elsők, akik áthaladtak a kisbolygóövezeten, az elsők, akik szabad szemmel fényes kavicsnak látták a Jupitert, az elsők, akik ugyanígy látták a Szaturnuszt.

Nem hitte volna, hogy eljön még az idő, amikor ötven gyakorlatias, kérges lelkű, héjvadász guberáló mélyen átérzi mindezt - de mégis ez történt. És büszkék voltak magukra, büszkék arra, amit elértek.

Long lassan továbbsétált, és hamarosan két embert, illetve egy félig betemetett űrhajót pillantott meg a láthatáron.

- Helló, odaát! - kurjantotta pattogósán.

- Te vagy az, Ted? - kérdezte Rioz.

- Persze, ki van veled? Dick?

- Még szép! Gyere, és ülj le egy kicsit! Jegelésre készen állunk, és éppen kifogást keresünk arra, hogy egy kicsit leálljunk.

- Én viszont nem - jelentette ki sietve Swenson. - Mikor indulunk, Ted?

- Mihelyt elkészülünk - felelte Long, és mélyet sóhajtvá hozzátette: - Csakhogy ez nem válasz, igaz?

- Attól tartok, nem létezik más válasz - dűnnyögte elcsüggedve Swenson.

Long felnézett, és szemügyre vette a távolban fénylő, szabálytalan alakú foltot. Rioz utánozta a példáját, és megkérdezte:

- Mi a baj?

Long néhány pillanatig adós maradt a válasszal. A jégtömb fölé boruló égbolt teljesen fekete volt, a törmelékdarabok narancsszínű porszemeknek látszottak. A Szaturnusznak - és vele a gyűrűknek - immáron több mint háromnegyede a horizont alá süllyedt. Félmérföldnyi távolságban egy hajó emelkedett a jégtömb széle fölé, néhány másodpercig a Szaturnusz narancssárga fényében fürdőzött, aztán ismét leereszkedett. A felszín finoman megremegett.

- Az Árnycsászár miatt nyugtalankodsz?

Így nevezték el a hozzájuk legközelebb eső törmelékdarabot. Meglepően közel járt ahhoz képest, hogy itt, a legkülső gyűrű határvidékén a darabok ritkásan szétszóródva keringtek. Ez a szagot szélű jéghegy a szomszédjától alig húsz mérföldre lebegett, így az alakja tisztán kivehető

volt.

- Neked hogy tetszik? - kérdezte fojtott hangon Long.
- Szerintem rendben van - felelte a vállát vonogatva Rioz. - Én nem látok rajta semmi különöset.
- Nem tűnik nagyobbak, mint eddig?
- Mitől tűnne?
- Nagyobb vagy nem? - makacskodott Long.

Rioz és Swenson alaposan szemügyre vette az Árnyéket.

- Tényleg, mintha megnőtt volna... - jelentette ki csodálkozva Swenson.
- Csak belénk plántáltad a saját gyanakvásodat - vitatkozott Rioz. - Csak úgy tűnhetne nagyobbak, ha közelebb jött volna.

- És ebben mi a lehetetlen? - kérdezte a két kezét széttárva Long.

- Tudtommal ezek a tömbök stabil pályán repülnek.

- Azon repültek, amíg meg nem érkezünk - válaszolta Long. - Tessék, ezt érez- tettek?

A felszín ismét remegett.

- Most már egy hete lökdössük ezt a jégdarabot - magyarázta Long. - Először is, leszállt rá huszonöt hajó, amitől azonnal megváltozott a tömege és vele a lendülete, persze csak egy kicsit. Aztán felolvasztottuk egy részét, és a hajóink hol beleereszkedtek, hol felemelkedtek róla, és ezt is csupán az egyik végén. Könnyen meglehet, hogy egy hét leforgása alatt, ha kis mértékben is, de letérítettük az eredeti pályájáról. Erős a gyanúm, hogy a két törmelékdarab, ez, illetve az Árnyék, jelenleg egymás felé tart.

- De bőven van itt hely, hogy elhibázzon minket - vélekedett Rioz, és töprengve bámulta a szomszédos égiteget. - Amúgy meg, ha még azt sem tudjuk megállapítani, hogy megnőtt-e, milyen gyorsan mozoghat? Persze, hozzánk képest, úgy értem.

- Nem muszáj gyorsan mozognia - felelte Long. - A tehetetlensége ugyanakkora, mint a miénk, így aztán, akármilyen finoman ütközik is nekünk, letaszít minket a pályánkról, talán éppen a Szaturnusz felé, ahová ugyebár nem akarunk menni. Ennél is nagyobb baj, hogy a jég szakítószilárdsága nagyon alacsony, vagyis fennáll a veszély, hogy mindkét tömb apró darabokra törik.

- A pokolba is! - dörmögte Swenson, és óvatosan talpra állt. - Ha ezer mérföldről meg tudom állapítani, hogy hogyan mozog egy héj, azt is meg tudom mondani, hogy mit csinál egy alig húsz mérföldre lévő hegy!

Azzal elindult a hajó felé, a társai pedig nem próbálták megállítani.

- Kicsit ideges a fiú - jegyezte meg kisvártatva Rioz.

Az Árnyék a zenit felé emelkedett, áthaladt rajta, majd ereszkedni kezdett, és hamarosan a láthatár alá süllyedt ott, ahol nemrégiben a Szaturnusz is eltűnt. Húsz perccel később narancssárga fény gyúlt fel az ellenoldali horizonton, és a szomszéd égiteget ismét felbukkant az űr fekete vásznán.

Rioz beleszólt az adó-vevőjébe:

- Mi van, Dick, elaludtál odabent?
- Éppen mérek - hallatszott a fojtott válasz.
- Mozog? - kérdezte Long.
- Igen.
- Felénk tart?

Rövid szünet következett, aztán Swenson az idegességtől kissé remegő hangon válaszolt:

- Telibe kaptad, Ted! A pályák körülbelül három nap múlva metszik egymást.
- Te megőrültél! - kiáltotta Rioz.
- Négyyszer ellenőriztem - felelte komoran Swenson.

Long döbbenetesen meredt az Árnyékre. Mihez kezdjenek most?

9.

Az emberek közül néhányan a kábelekkel bajlódtak. Pontosan kellett lefektetni őket, a

geometriai alakzatuknak majdnem tökéletesnek kellett lennie ahhoz, hogy a mágneses mező ereje elérje a maximális értéket. Az űrben - vagy akár levegőben - nem számított volna. Ott a kábelek automatikusan elrendeződtek, miután áram alá kerültek.

Itt viszont más viszonyok uralkodtak, és a guberálóknak ezekhez kellett igazodniuk. Sekély árkokat vájtak a jégtömb felszínébe, és azokba fektették a kábeleket. Valamennyien tudták, hogy ha a kábelek nem a kiszámított irány néhány ívpercén belül sorakoznak fel, cikkor indulás után oldalirányú forgatónyomaték fog hatni az egész tömbre, ami jelentős energiaveszteséggel jár majd, amit aligha engedhetnek meg maguknak. Ebben az esetben új árkokat kell szántani, a kábeleket áthelyezni beléjük, és ismét bejegeni...

Egyre fáradtabban és fásultabban hajtották végre az unalomig megszokott műveleteket. Aztán valamennyien meghallották a parancsot:

- Mindenki a hajtóművekhez!

A guberálókat senki sem vádolhatta azzal, hogy rajonganak a fegyelemért, így aztán morgolódva, dörmögve, és egymás között sugdolózva láttak neki, hogy leszereljék a hajókról a szabadon maradt hajtóműveket, amelyeket aztán elcipeltek a jégtömb másik végébe, ahol előbb a megfelelő alakzatba rendezték, végül bekötötték őket a felszínen futó kábelek bonyolult hálózatába.

Majdnem huszonnégy óra telt el, mire valaki felnézett az égre, és felkiáltott:

- Szent űrszemét! - Nyomban hozzátett még néhány, a nyomdafestéket kevésbé tűró kifejezést.

A mellette álló férfi is felpillantott, és kifakadt:

- Ez nem lehet igaz! Átok ül rajtunk!

Egy csapásra valamennyien felfigyeltek, és úgy megdöbbenek, mint még soha életükben.

- Nézzétek az Árnyékot!

Úgy terült szét a lélegzetelállítóan szép égen, akár egy ocsmány, elfertőződött seb. Az emberek alaposan szemügyre vették, ráeszméltek, hogy kétszer akkorának látszik, mint korábban, és azon töprengtek, hogy vajon miért nem vették észre hamarabb.

A munkának egyszeriben vége szakadt. Szinte mindenki Ted Longot ostromolta, aki elkeseredetten magyarázott:

- Értsétek meg, nem indulhatunk el! Nincs elég hajtóanyagunk, hogy elérjük a Marsot, és nincs felszerelésünk ahhoz, hogy befogjunk egy másik jégtömböt. Maradnunk kell. Azért közeledünk az Árnyékhoz, mert a gőzsugarakkal és az ütközésekkel letérítettük magunkat az eredeti pályánkról. Másik pályára kell állnunk, amit folyamatos fűvatással érhetünk el. Miután elől nem fűvathatunk anélkül, hogy ne sodornánk veszélybe a hajót, amit építünk, másik megoldással fogunk próbálkozni.

Végül valamennyien visszatértek a hajtóművekhez, és ismét munkához láttak azzal a dühödtt energiával, amely minden félórán újra és újra feltöltődött, amikor az Árnyék ismét a láthatár fölé emelkedett, és kövérebbnek, illetve fenyegetőbbnek látszott, mint az előző alkalommal.

Long nem tudhatta biztosan, hogy beválik-e a terve. Fennállt a veszély, hogy a hajtóművek nem engedelmeskednek a kétmérföldes távolságból küldött parancsoknak. Ráadásul a vízellátás egy bonyolult rendszertől függött. Az előző hét folyamán óriási tározót alakítottak ki a jégtömb fagyos testében. A belsejében hőszűrők tartották folyékony állapotban a vizet, amit egy szivattyúhálózat közvetlenül a hajtóanyagcellákba táplált. Longnak fikarcnyi kétsége sem volt afelől, hogy a rendszer egyensúlya rendkívül kényes, és a legkisebb hiba is katasztrófához vezethet. Azt pedig végképp nem tudhatta biztosan, hogy ha a mágneses burokkal netán baj történik, a védelme nélkül a jégtömb egyben marad-e, amikor iszonyatos nyomatékok kezdenek hatni rá.

Végül az adó-vevők hangszóróiban felzendült az izgatott kiáltás:

- Kész vagyunk!

- Figyelem, indulunk! - válaszolta azon nyomban Long, és egy gombnyomással aktiválta a meghajtórendszert.

A vibráció folyamatosan erősödött. Az elülső ablakokon túl a csillagmező rezegni kezdett. A visszapillantó tükörben távoli gőzsugarakat lehetett látni, amelyek pillanatok alatt gyorsan mozgó jégkristályok fehéren csillogó áradatává változtak.

- Fűvatunk! - közölte ekkor Long a hallgatóságával.

És egyre csak fűvattak. Long nem mert leállni. Hat órán keresztül fűvatott, hat órán át süvítették

ki az ürbe a forró sugarak. A kisbolygó testének egy része gőzzé alakult, és elszárgult a semmibe.

Az Árnycék egyre közelebb járt, míg végül az emberek minden más tevékenységet beszüntettek, és csak bámulták az égen lebegő hegyet, amely látványosság dolgában még a Szaturnuszt is felülmúlta. Ebből az ijesztő közelségből már tisztán látszottak a felszínébe mélyedő, kisebb-nagyobb kráterek, amelyek egy-egy sebhelynek hatottak. Ám amikor áthaladt az űrhajóvá alakított jégtömb pályáján, legalább fél mérföld választotta el tőle.

A hajtóművek leálltak.

Long előredőlt ültében, és megdörzsölte fáradtságtól könnyező szemét. Két napja egy falatot sem evett, de most végre nekiláthatott. Immáron egyetlen égítést sem akadt a közelben, amely zavarhatta volna őket, még akkor sem, ha ebben a pillanatban közeledni kezd.

A jégtömb felszínén ácsorgó Swenson megjegyezte:

- Mialatt azt figyeltem, hogy az az átkozott hegy egyre csak jön és jön, végig azt mondogattam magamnak: „Ez nem történhet meg. Nem hagyjuk, hogy megtörténjen!”

- Mindannyian idegesek voltunk, a fenébe is! - válaszolta neki Rioz. - Láttad Jim Davis-t? Teljesen elzöldült az arca. Még én is izgultam egy kicsit.

- Nem erről van szó - magyarázta Swenson. - Nem arról, hogy meghalhattunk volna, érted. Az járt a fejemben, tudom, viccesen hangzik, de nem tehetek róla, szóval, az járt a fejemben, amit Dóra mondott indulás előtt. Figyelmeztetett, hogy ha sikerül kinyírom magam útközben, sosem fogja elmesélni nekem a történet végét. Most mondd meg, nem ciki viselkedés ez ilyen körülmények között?

- Na, most jól figyelj rám! - felelte mérgesen Rioz. - Meg akartál nőszülni, hát megőszültél. Miért hozzám jössz a bajaidal?

10.

Az egyetlen egységbe forrasztott flotta visszafelé repült a Szaturnusztól a Marsig vezető, hatalmasan nyújtózó útvonalon. Minden egyes napon akkora távolságot tettek meg, mint kifelé menet kilenc nap alatt.

Ted Long az egész személyzetet riadókészültségbe helyezte. A Szaturnusz gyűrűiből kitépett jégtömbbe ágyazott huszonöt hajó képtelen volt önállóan mozogni és manőverezni, és az egyetlen kötegbe egyesített meghajtórendszereik koordinálása kényes problémát jelentett. Az utazás első napján jelentkező remegés majdnem kirázta a guberálók fogait.

Ez a jelenség legalább megszűnt, miután a folyamatos fűtatástól a sebesség gyors ütemben növekedett. A második napon elérte a százezer kilométer per órás értéket, és állhatatosan nőtt tovább az egymillió kilométer per órás érték felé.

Long hajója a befagyasztott flotta legelső pozícióját foglalta el, és ez volt az egyetlen egység, amelyből öt irányba ki lehetett látni - ami az adott körülmények között kínos következményekkel járt. Long azon kapta magát, hogy feszülten figyel, és arról képzelődik, hogy az elképesztő sebesség miatt látni fogja, amint a csillagok lassan megindulnak felé, aztán egyre gyorsulva elsuhanak mellette.

A jelenség természetesen elmaradt. A csillagok a helyükön maradtak, a fekete háttérre szegezve, a távolságuk révén türelmes mozdulatlansággal dacoltak minden sebességgel, amit a halandó ember elérhetett.

A guberálók az első napok múltával keservesen panaszkodtak. Nem csupán azért, mert a körülmények megfosztották őket az űrúszástól, hanem azért is, mert a vad gyorsulás miatt sokkal nagyobb terhelést kellett elviselniük, mint a fedélzeteken megszokott pseudo-gravitációs mezőben. Maga Long is halálosan kimerült attól, hogy a teste szüntelenül és könyörtelen erővel préselődött neki az ülése hidraulikus párnázatának.

Háromóránként egy teljes órára leállították a hajtóműveket, és Long egyre nyugtalanabb lett.

Valamivel több, mint egy év telt el azóta, hogy utoljára látta a Marsot, amint egyre kisebbre zsugorodott a megfigyelőablakban. Vajon mi történt azóta? Létezik még a telep?

A lelke mélyén mindinkább felerősödő pánikféleség hatására a huszonöt hajó egyesített

energiájával, napi rendszerességgel küldött előre adásokat. Nem kapott választ, de igazából nem is számított rá. A Mars és a Szaturnusz a Nap ellenkező oldalán járt pillanatnyilag, ami azt jelentette, hogy mindaddig nem is kaphat választ, amíg nem ér fel messze az ekliptika fölé, ahol a Nap jóval a flottát és a Marsot összekötő egyenes alatt lesz, így a szoláris interferencia már nem fékezheti meg a rádiójeleket.

Magasan a kisbolygóövezet külső pereme felett elérték a maximális sebességet. Ekkor az oldalsó hajtóművekből leadott, rövid és gyors fúvatásokkal megfordították az óriási űrjárművet a függőleges tengelye körül. Röviddel ezután ismét felbömböltek a hátsó hajtóművek, de innentől fogva lassították a hajóegyüttest.

A Napot szintén felülről, tőle százmillió kilométeres távolságban kerülték meg, aztán lefelé ívelő pályára álltak, amely valahol a messzeségben metszette a Mars keringési pályáját.

Egyheti repülés választotta el őket az anyabolygójuktól, amikor első ízben meghallották annak adásait. Töredékesek voltak, az űr háttérzajától zavarosak és érthetetlenek, de a Marsról érkeztek. A Föld és a Vénusz kellően más szögben állt ahhoz, hogy minden kétséget ki lehessen zárni.

Long megnyugodott - annyi legalább bebizonyosodott, hogy élnek még emberek a telepen.

Két napra jártak a Marstól, amikor erős és tiszta jeleket fogtak. Sankov jelentkezett.

- Üdvözlöm, fiam! - köszönt a megbízott. - Itt most hajnali három van. Mit mondjak, az itteni népség nem törődik azzal, hogy egy magamfajta öregembernek sok pihenésre van szüksége. Egyszerűen berontottak hozzám, és kirángattak az ágyamból.

- Sajnálom, uram!

- Ne sajnálkozzon! - válaszolta Sankov, és a hangjából kitűnt, hogy elmosolyodott.

- Parancsot hajtottak végre. Az én parancsomat. De ezt most hagyjuk. Félek megkérdezni, fiam, de muszáj: megsérült valaki? Halálos áldozatok?

- Szerencsére egy sincs, uram - felelte elégedetten Long. - Mindannyian élünk. Egy-két könnyebb sérülés, ez minden.

- És... és a víz? Maradt belőle?

- Maradt valamennyi... - válaszolta Long közönyös hanghordozással, amit csak komoly erőfeszítések árán sikerült elérnie.

- Akkor jöjjenek haza, amilyen gyorsan csak tudnak! Természetesen ne kockáztassanak!

- Ezek szerint baj van - állapította meg Long.

- Egyelőre tartjuk magunkat. Mikorra fognak ideérni?

- Két nap múlva. Kitaranak addig?

- Akkor is, ha beleszakadok! - fogadkozott Sankov, azzal megszakította az adást.

Negyven órával később a Mars vörössárga gömbbé hízott, és betöltötte az elülső ablakokat. Röviddel ezután a hajóegyüttes spirális pályát követve megkezdte a végső megközelítést.

- Lassan - mondta magának Long -, lassan és óvatosan!

Az adott körülmények között még a Mars ritka atmoszférája is szörnyű rombolást végzett volna, ha túl gyorsan merülnek bele.

Miután jóval az ekliptika fölül érkeztek, az irányuk észak-déli irányban metszette a bolygót. Elsuhant alattuk egy sarki jégsapka fehérítő foltja, aztán egy jóval kisebb a nyári féltekén, majd újra a nagyobb, és megint a kisebbik, egyre hosszabb időközönként. Mind közelebről látták a Marsot, a hegyek és völgyek kezdtek alakot ölteni.

- Leszállásra felkészülni! - kiáltotta Long.

11.

Sankov minden tőle telhetőt megtett, hogy nyugodtnak mutassa magát, ami nehezebbre esett, miután hírt vette, hogy a fiai hamarosan megérkeznek.

Egy-két nappal korábban még azt sem tudta, hogy egyáltalán élnek-e. Valószínűnek tűnt, sőt szinte elkerülhetetlennek, hogy valamennyien elpusztultak, és keményre fagyott holttesteik ott bolyonganak valahol a Mars és a Szaturnusz közötti úttalan térben; hogy új kisbolygókká váltak, amelyek nem is olyan régen még eleven emberek voltak.

A hír érkezése előtti hetekben kemény csatákat folytatott a Bizottság tagjaival. Ragaszkodtak hozzá, hogy a látszat kedvéért írja alá a papírokat. Ettől az egész úgy nézett volna ki, mintha önkéntesen megkötött, kölcsönösen előnyös megegyezés született volna. Sankov ugyanakkor tudván tudta, hogy amennyiben ellenáll, a földiek készek egyoldalúan cselekedni, a látszattal mit sem törődve. Immáron csaknem bizonyosnak tűnt, hogy Hilder megnyeri a választásokat, és a hívei vállalták annak kockázatát, hogy esetleg együttérzést keltenek a Mars iránt.

Így aztán Sankov elhúzta a tárgyalásokat, folyton belógatva a tárgyalópartnerei elé a lehetőséget, hogy előbb-utóbb beadja a derekát. Aztán jelentkezett Long, mire ő villámgyorsan véget vetett az alkudozásnak.

Lenézett az elébe terített papírokra, és a jelen lévő újságírók kedvéért még egyszer, utoljára vitába szállt.

- A Földről évente mindösszesen húszmillió tonna víz érkezik hozzánk - mondta megfontoltan. - Ez a mennyiség a jövőben csökkenni fog, azzal párhuzamosan, hogy tovább fejlesztjük a vízellátó rendszerünket. Amennyiben aláírom ezeket a papírokat, azzal a bejegyzésemet adom az embargóhoz, amely megbénítja az iparunkat, és véget vet mindenféle terjeszkedésnek, illetve fejlődésnek. Nekem úgy tűnik, hogy ez nem az, amit a Föld akar, vagy tán tévedek?

Sorban belenézett a szemükbe, valamennyien szigorúan és ridegen meredtek rá. Digby képviselőt rég leváltották, a többiek azóta egységesen ellene, pontosabban a Mars ellen voltak.

A bizottság elnöke türelmetlenül megjegyezte:

- Mindezt már korábban is elmondta, megbízott úr!

- Tudom, de pillanatnyilag éppen arra készülök, hogy aláírjam a szerződést, és szeretnék tisztán látni - felelte Sankov. - A Föld részánta magát, hogy bezárja az itteni telepet?

- Természetesen nem - válaszolta az elnök. - A Föld abban érdekelt, hogy megőrizze pótolhatatlan vízkészletét. Csakis erről van szó.

- Önöknek ott, a Földön, másfél trillió tonna vizük van - mutatott rá Sankov.

- Egy csepp vizet sem nélkülözhetünk - közölte nyomatékosan az elnök, mire Sankov biccentett, és aláírta a papírokat.

Erre az utolsó kijelentésre várt - a Föld másfél trillió tonna vízzel rendelkezik, és ebből egy cseppet sem nélkülözhet.

Most, másfél nappal később a bizottság tagjai és a riporterek az úr kikötő kupolájában várakoztak. A vastag, hatalmas ívben felfelé görbülő ablakokon túl a Mars Űrkikötő sivár, lapos leszállópályáit lehetett látni.

Az elnök a bosszúságát nem is leplezve megkérdezte:

- Mondja, Sankov, meddig akar még várni minket? És ha nem veszi zokon, elárulná végre, hogy mire várunk?

- A fiaink közül néhányan odakint jártak, az űrben - válaszolta Sankov -, a kisbolygókon túl.

Az elnök levette a szemüvegét, és nekilátott, hogy egy hófehér zsebkendővel megtisztogassa a lencséket.

- És most fognak visszaérkezni? - kérdezte közben.

- Így van...

Az elnök rántott egyet a vállán, és a jobb szemöldökét felvonva jelentőségteljes pillantást vetett az újságírókra.

A szomszédos, kisebbfajta teremben nők és gyerekek csoportosultak egy másik ablaknál. Sankov lépett egyet hátra, és az átjárón keresztül gyors pillantást vetett rájuk. Inkább lett volna velük, hogy osztozzon az izgatottságukban és az idegességükben. Hozzájuk hasonlóan ő maga is több mint egy éve várt. Hozzájuk hasonlóan ő is folyton arra gondolt, hogy a fiúk minden bizonnal meghaltak útközben.

- Oda nézzenek! - kiáltotta hirtelen, és felfelé mutatott.

- Hé! - kurjantotta meglepetten egy riporter. - Ott egy hajó!

A szomszédos helyiségben zavaros kiáltások harsantak.

Aprócska pont fénylett az égen, amelyet gyorsan sodródó felhő homályosított el. A felhő fokozatosan növekedett, és alakot öltött: két párhuzamos sáv fehérlett a magasban, az alsó végük

hol lefelé gomolygott, hol feljebb szökkent. A furcsa jelenés folyamatosan ereszkedett és közeledett, a tetején fénylő pontról hamarosan kiderült, hogy többé-kevésbé henger formájú.

A felülete durva, akár egy szikláé, de a Nap fénye szinte vakítóan csillogva verődött vissza azokról a foltokról, amelyeket elért.

A henger az űrhajókra jellemző, nehézkes lassúsággal süllyedt a felszín felé. Hajtóművek egész kötegére támaszkodva repült, és úgy telepedett rá a lefelé zúduló és a felszínről visszaverődve felfelé gomolygó anyagtonnákra, ahogyan a fáradt ember telepszik le karosszékére.

A kupolában döbrent csend támadt. A nők és a gyerekek az egyik helyiségben, a politikusok és az újságírók a másikban dermedten álltak, és hitetlenkedve nyújtogatták a nyakukat.

A henger leszállótalpai - amelyek jóval a hajtóműfűzér alá nyúltak - elérték a talajt, és belesüllyedtek a köves homokba. A hajó ekkor megállapodott, és a hajtóművei megszűntek működni.

Ám a kupola belsejére továbbra is csend borult, még hosszú-hosszú ideig.

Aztán apró alakok jelentek meg a hatalmas jármű oldalain, és lassan araszolgatva ereszkedtek le a legalább kétmérföldes magasságból. A csizmájukból szegek meredtek ki, a kezük jégcsákányok nyelét markolta, és apró rovaroknak tűntek a vakítóan csillogó felszínen.

- Ez meg mi? - recsegte elképedten az egyik riporter.

- Ez itt - válaszolta Sankov a legteljesebb lelki nyugalommal - egy jókora tömb, amely egészen mostanáig azzal ütötte el az időt, hogy a Szaturnusz körül kóválygott, a gyűrűk egyik alkotóelemeként. A fiaink utasfejeket és hajtóműveket illesztettek rá, és hazafuvarozták. Ezzel bizonyítást nyert, hogy a Szaturnusz gyűrűinek darabjai jégből állnak.

Néhány pillanatra ismét síri csend borult a kupolára, amelyet Sankov tört meg:

- Ez a valami, ami úgy fest, mint egy űrhajó, voltaképpen egy óriási jéghegy. Ha a Földön állna, hamar elolvadna, vagy talán összeroppanna a saját súlya alatt. Csakhogy a Mars jóval hidegebb, továbbá a gravitációja is kisebb, így aztán egyik veszély sem fenyeget.

- Miután alaposan megszervezzük ezt a dolgot, vízellátó állomásokat akarunk felállítani a Szaturnusz és a Jupiter holdjain, valamint a kisbolygókon. Befogjuk a Szaturnusz gyűrűinek darabjait, és elküldjük őket a különféle célállomásokra. A guberálóink jártasak az efféle manőverekben. Megszerezzük mindazt a vizet, amire szükségünk van. Ez a tömb, amelyet most látnak, valamivel kevesebb, mint egy köbmérföld, vagyis körülbelül annyi vizet tartalmaz, amennyit a Föld kétszáz év alatt elküld nekünk. A fiúk egy keveset elhasználtak belőle, mialatt iderepítették a Szaturnusztól. Azt mondták, öt hét alatt ideértek vele, és körülbelül százmillió tonna vizet füstöltek el. De szavamra mondom, még egy horpadás sem látszik azon a hegyen. Felfogták, hogy mit jelent ez, fiúk?

A riporterekre pillantott, és látta rajtuk, hogy kétségkívül felfogták.

- Akkor továbbra is figyeljenek! - szólt rájuk Sankov, azzal feléjük fordulva folytatta: - A Föld aggódik a vízkészletei miatt. Alig másfél trillió tonna vize van. Ebből egyetlen cseppet sem nélkülözhet, hogy átadja nekünk. Írják le, fiúk, hogy mi, a Mars lakói aggódunk a Föld miatt, és nem akarjuk, hogy baj történjen a Föld népével. Írják le, hogy majd mi szállítunk vizet a Földnek. Írják le, hogy millió és millió tonna vizet fogunk odaszállítani, és méltányos árért cserébe átadni. Írják le, hogy számításaink szerint tíz év múlva akár köbmérföldes tételekben is szállíthatunk vizet. Írják le, hogy a Földnek nem kell aggódnia, mert a Mars majd eladja neki mindazt a vizet, amire szüksége van, vagy amennyit csak kér.

A bizottság elnöke már túl volt azon, hogy odafigyeljen a megbízott szavaira. Megérezte, hogy a jövő rohan felé. A látása elhomályosult, de még így is észrevette, hogy az újságírók szélesen vigyorognak, miközben észbontó gyorsasággal jegyzetelnek.

És vigyorognak.

Az elnök hallani vélte, hogy ez a vigyorgás gúnyos kacagásba csap át a Földön, amiért a marsiak ilyen ügyesen kirántották a szőnyeget a pazarlásellenesek lába alól. Hallani vélte, hogy a kacagás mennydörgéshez hasonlatos röhögéssé erősödik valamennyi kontinensen, amikor elterjed a fiaskó híre. És látni vélte a mélységet - fekete volt és mély, akár az űr -, amelybe John Hilder és az űrutazás összes többi ellenzójének politikai reményei fognak hullani - a sajátjait is beleértve.

A szomszédos teremben Dóra Swenson felsikoltott örömeiben, és Peter, aki az elmúlt évben kétujjnyit nőtt, lelkesen kiáltozta:

- Apa! Apa!

Richard Swenson ebben a pillanatban lépett le a leszállótalp létrájáról, és mialatt a kupola felé indult, az arca tisztán látszott a sisakja szilikonlemezén keresztül.

- Láttatok már valaha ilyen boldog fickót? - kérdezte Ted Long. - Talán mégiscsak van valami ebben a házasság-dologban.

- Á, csak túl sokáig voltál odakint, az űrben... - morogta Mario Rioz.

1952